

**DEVISE ENGINEERING ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ
ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ**

**ΕΤΗΣΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΚΘΕΣΗ**

**για την Οικονομική Χρήση 2018
(1 Ιανουαρίου έως 31 Δεκεμβρίου 2018)**

Σύμφωνα με τα
Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς
όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση

Περιεχόμενα

Σελίδα

Ετήσια Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου	3
ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ	11
Κατάσταση Συνολικού Εισοδήματος για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2018	15
Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης της 31 Δεκεμβρίου 2018	16
Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2018	17
Κατάσταση Ταμειακών Ροών για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2018	18
Σημειώσεις επί των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2018	19
1. Γενικές Πληροφορίες για την Εταιρεία	19
2. Βάση Παρουσίασης των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων	19
3. Βασικές Λογιστικές Αρχές	20
4. Υιοθέτηση Νέων και Αναθεωρημένων Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ)	32
5. Σημαντικές λογιστικές κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές της διοικήσεως	36
6. Συμμετοχή σε Κοινές Επιχειρήσεις	38
7. Έσοδα	40
8. Έξοδα ανά κατηγορία	40
9. Λοιπά λειτουργικά έσοδα / (έξοδα)	41
10. Χρηματοοικονομικά έσοδα / (έξοδα)	41
11. Φόρος εισοδήματος	41
12. Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία	44
13. Εμπορικές και λοιπές απαιτήσεις	45
14. Χρηματικά διαθέσιμα	45
15. Μετοχικό κεφάλαιο	45
16. Αποθεματικά	46
17. Μερίσματα	46
18. Δάνεια	47
19. Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία	47
20. Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	48
21. Ανελημμένες υποχρεώσεις	48
22. Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη	49
23. Χρηματοοικονομικά μέσα	49
24. Μεταγενέστερα Γεγονότα	52
ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΣ ΤΟΠΟΣ ΑΝΑΡΤΗΣΗΣ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	53

Ετήσια Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου

της Εταιρείας «Devise Engineering Ανώνυμη Εταιρεία Κατασκευής και Εμπορίας Περιβαλλοντικών Συστημάτων»

Επί των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων
της χρήσεως από 1 Ιανουαρίου έως 31 Δεκεμβρίου 2018

1. Γενικά

Η παρούσα εταιρική χρήση είναι η δέκατη τρίτη (13η) κατά σειρά και περιλαμβάνει την χρονική περίοδο από 1 Ιανουαρίου 2018 έως και 31 Δεκεμβρίου 2018.

Κατά τη διάρκεια της χρήσεως αυτής, οι δραστηριότητες της Εταιρείας υπήρξαν σύμφωνες με την ισχύουσα εμπορική νομοθεσία και τους σκοπούς της όπως ορίζονται από το καταστατικό της.

Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας για τη χρήση 2018, όπως υποβάλλονται για έγκριση στη Γενική Συνέλευση, προκύπτουν από τα βιβλία και στοιχεία του της Εταιρείας και συντάχθηκαν σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (Δ.Π.Χ.Α.).

2. Επιδόσεις και χρηματοοικονομική θέση της Εταιρείας

Κατά το έτος 2018 ο καθαρός κύκλος εργασιών από πωλήσεις κατασκευής έργων και υπηρεσιών ανήλθε σε € 2.765.746,80 έναντι € 1.918.488,74 της προηγούμενης χρήσης, παρουσιάζοντας αύξηση της τάξεως του 30,63%. Το κόστος πωληθέντων ανήλθε σε € 2.456.063,03 έναντι € 1.811.441,26 της προηγούμενης χρήσης, παρουσιάζοντας αύξηση της τάξεως του 26,25%. Τα έξοδα διοικητικής λειτουργίας ανήλθαν σε € 443.665,65 έναντι € 206.239,27 της προηγούμενης χρήσης, παρουσιάζοντας αύξηση της τάξεως του 53,51% και τα έξοδα διάθεσης κατά το 2018 ανήλθαν σε € 106.037,53 έναντι € 150.195,41 της προηγούμενης χρήσης, παρουσιάζοντας μείωση της τάξεως του 41,64%.

Τα λοιπά λειτουργικά έσοδα της εταιρείας κατά την τρέχουσα χρήση ανήλθαν σε € 28.070,64 έναντι € 66.696,72 της προηγούμενης χρήσης, ενώ τα λοιπά λειτουργικά έξοδα ανήλθαν σε € 46.777,72 έναντι € 31.853,25 της προηγούμενης χρήσης.

Οι ζημιές προ φόρων κατά την τρέχουσα χρήση ανήλθαν σε € 277.027,71 έναντι ζημιών € 236.023,75 κατά την προηγούμενη χρήση, παρουσιάζοντας αύξηση της τάξεως του 14,80%.

Οι ζημιές προ φόρων, χρηματοδοτικών, επενδυτικών αποτελεσμάτων και συνολικών αποσβέσεων (EBITDA) ανήλθαν σε € 249.613,92 το 2018 έναντι € 208.588,88 το 2017, παρουσιάζοντας αύξηση της τάξεως του 16,44%.

Οι βασικοί χρηματοοικονομικοί δείκτες της Εταιρείας για τις χρήσεις 2018 και 2017 έχουν ως εξής:

Αριθμοδείκτες οικονομικής διάρθρωσης	31 Δεκεμβρίου			
	2018		2017	
Κυκλοφορούν ενεργητικό	1.864.060,48	96,77%	2.179.973,61	95,62%
Σύνολο ενεργητικού	1.926.213,18		2.279.766,51	
Σύνολο μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων	62.152,70	3,23%	99.792,90	4,38%
Σύνολο ενεργητικού	1.926.213,18		2.279.766,51	

Οι παραπάνω δείκτες δείχνουν την αναλογία κεφαλαίων που έχει διατεθεί σε κυκλοφορούν ενεργητικό και μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων.

Αριθμοδείκτες οικονομικής διάρθρωσης	31 Δεκεμβρίου			
	2018		2017	
Ίδια κεφάλαια	208.906,87	12,16%	484.524,58	26,99%
Σύνολο υποχρεώσεων	1.717.306,31		1.795.241,93	

Ο παραπάνω δείκτης δείχνει την οικονομική αυτόνομη της Εταιρείας.

Αριθμοδείκτες οικονομικής διάρθρωσης	31 Δεκεμβρίου			
	2018		2017	
Σύνολο υποχρεώσεων	1.717.306,31	89,15%	1.795.241,93	78,75%
Σύνολο παθητικού	1.926.213,18		2.279.766,51	
Ίδια κεφάλαια	208.906,87	10,85%	484.524,58	21,25%
Σύνολο παθητικού	1.926.213,18		2.279.766,51	

Οι παραπάνω δείκτες δείχνουν την δανειακή εξάρτηση της Εταιρείας.

Αριθμοδείκτες οικονομικής διάρθρωσης	31 Δεκεμβρίου			
	2018		2017	
Ίδια κεφάλαια	208.906,87	336,12%	484.524,58	485,53%
Σύνολο μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων	62.152,70		99.792,90	

Ο δείκτης αυτός δείχνει το βαθμό χρηματοδοτήσεως των ακινητοποιήσεων της Εταιρείας από τα Ίδια Κεφάλαια.

Αριθμοδείκτες οικονομικής διάρθρωσης	31 Δεκεμβρίου			
	2018		2017	
Κυκλοφορούν ενεργητικό	1.864.060,48	117,32%	2.179.973,61	132,39%
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	1.588.914,48		1.646.642,29	

Ο δείκτης αυτός δείχνει την δυνατότητα της Εταιρείας να καλύψει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της με στοιχεία του κυκλοφορούντος ενεργητικού.

	31 Δεκεμβρίου			
Αριθμοδείκτες αποδόσεως και αποδοτικότητας	2018		2017	
Καθαρά αποτελέσματα χρήσεως προ φόρων	(277.027,71)		(236.023,75)	
Έσοδα	2.765.746,80	-10,02%	1.918.488,74	-12,30%

Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την συνολική απόδοση της Εταιρείας σε σύγκριση με τα συνολικά της έσοδα.

	31 Δεκεμβρίου			
Αριθμοδείκτες αποδόσεως και αποδοτικότητας	2018		2017	
Καθαρά αποτελέσματα χρήσεως προ φόρων	(277.027,71)		(236.023,75)	
Ίδια κεφάλαια	208.906,87	-132,61%	484.524,58	-48,71%

Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει την αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων της Εταιρείας.

	31 Δεκεμβρίου			
Αριθμοδείκτες αποδόσεως και αποδοτικότητας	2018		2017	
Μικτά αποτελέσματα	309.683,77		107.047,48	
Έσοδα	2.765.746,80	11,20%	1.918.488,74	5,58%

Ο αριθμοδείκτης αυτός απεικονίζει το ποσοστιαίο μέγεθος του μικτού κέρδους επί των πωλήσεων της Εταιρείας.

3. Σημαντικά γεγονότα της τρέχουσας χρήσης

Όπως αποτυπώνεται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας, οι πωλήσεις αυξήθηκαν σε σχέση με την προηγούμενη χρήση σαν αποτέλεσμα ένταξης νέων έργων κατά τη διάρκεια της διαχειριστικής χρήσης 2018. Το μικτό κέρδος κατά την τρέχουσα χρήση παρουσίασε σημαντική αύξηση της τάξεως του 65,43% σε σχέση με την προηγούμενη χρήση και ανήλθε σε € 309.683,77, έναντι € 107.047,48 κατά την προηγούμενη χρήση.

4. Αρχές διοίκησης και εσωτερικά συστήματα διαχείρισης

Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας

Το Διοικητικό Συμβούλιο μεταξύ των δραστηριοτήτων του είναι υπεύθυνο για α) την προετοιμασία των επιχειρησιακών σχεδίων και προϋπολογισμών της Εταιρείας β) την υλοποίηση των ως άνω εγκριθέντων επιχειρησιακών σχεδίων και προϋπολογισμών, γ) την καθημερινή διοίκηση της Εταιρείας και δ) την πρόσληψη των ανώτερων διευθυντικών στελεχών και την προετοιμασία του εσωτερικού οργανογράμματος της Εταιρείας. Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι υπεύθυνο για την εύρυθμη λειτουργία της Εταιρείας.

Γενική Συνέλευση των Μετόχων

Η Γενική Συνέλευση είναι το ανώτατο όργανο της Εταιρείας, έχει δικαίωμα να αποφασίζει για κάθε εταιρική υπόθεση.

Ειδικότερα η Γενική Συνέλευση είναι μόνη αρμόδια να αποφασίζει μεταξύ άλλων για α) τροποποιήσεις καταστατικού στις οποίες συμπεριλαμβάνονται οι αυξήσεις ή μειώσεις του μετοχικού κεφαλαίου, β) έγκριση των ετησίων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, γ) διάθεση των ετησίων κερδών και δ) συγχώνευση, παράταση της διάρκειας ή διάλυση της Εταιρείας.

Η Γενική Συνέλευση συνέρχεται υποχρεωτικά στην έδρα της Εταιρείας, ή στην περιφέρεια άλλου δήμου εντός του νομού της έδρας ή άλλου δήμου όμορου της έδρας ή στην περιφέρεια του δήμου όπου βρίσκεται η έδρα, τουλάχιστον μία φορά σε κάθε εταιρική χρήση.

Κύρια χαρακτηριστικά συστήματος εσωτερικού ελέγχου

Το σύστημα εσωτερικού ελέγχου της Εταιρείας (ΣΕΕ) περιλαμβάνει ένα σύνολο από ελεγκτικούς μηχανισμούς και διαδικασίες, με στόχο την ομαλή λειτουργία της Εταιρείας, τη διασφάλιση της πληρότητας και της αξιοπιστίας των στοιχείων και πληροφοριών που απαιτούνται για τον ακριβή και έγκαιρο προσδιορισμό της χρηματοοικονομικής κατάστασης της Εταιρείας και τη σύνταξη αξιόπιστων χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

5. Κυριότεροι κίνδυνοι και αβεβαιότητες

Κίνδυνοι και αβεβαιότητες δε διαφαίνονται μέσα από την λειτουργία της Εταιρείας και υφίστανται μόνο λόγω της οικονομικής κρίσης της χώρας. Οι κυριότεροι κίνδυνοι και αβεβαιότητες είναι οι εξής:

Κίνδυνοι που σχετίζονται με το μακροοικονομικό περιβάλλον

Οι οικονομικές και πολιτικές συνθήκες και αβεβαιότητες που ισχύουν στην Ελλάδα, όπως η πολιτική λιτότητας που εφαρμόζεται από την Ελληνική Κυβέρνηση, το σημαντικό ποσοστό ανεργίας, η οικονομική ύφεση καθώς και η τρέχουσα οικονομική κρίση έχουν αντίκτυπο και δημιουργούν κινδύνους στη δραστηριότητα και λειτουργία της Εταιρείας.

Συναλλαγματικός κίνδυνος

Η Εταιρεία δραστηριοποιείται στην Ελληνική αγορά, αλλά και σε αγορές του εξωτερικού και ιδιαίτερα σε Τρίτες χώρες. Ωστόσο δεν εκτίθεται σε συναλλαγματικό κίνδυνο προερχόμενο από τις μεταβολές των συναλλαγματικών ισοτιμιών καθώς το σύνολο των συναλλαγών της διενεργείται σε Ευρώ και οι συναλλαγές της σε ξένο νόμισμα είναι ασήμαντες.

Κίνδυνος τιμής

Η Εταιρεία εκτίθεται σε μεταβολές της αξίας των πρώτων υλών. Μέρος του κινδύνου αυτού αντισταθμίζεται με την ενσωμάτωση της μεταβολής του κόστους στην τελική τιμή των προϊόντων.

Πιστωτικός κίνδυνος

Ο πιστωτικός κίνδυνος προκύπτει από τα χρηματικά διαθέσιμα, τις καταθέσεις στις Τράπεζες, καθώς επίσης και τις πιστωτικές εκθέσεις των πελατών συμπεριλαμβανομένων των σημαντικών απαιτήσεων και συναλλαγών. Η χρηματοοικονομική κατάσταση των πελατών παρακολουθείται διαρκώς από το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας.

Κίνδυνος ρευστότητας

Ο κίνδυνος ρευστότητας συνίσταται στον κίνδυνο η Εταιρεία να μη μπορεί να εκπληρώσει τις χρηματοοικονομικές της υποχρεώσεις όταν αυτές λήγουν. Η προσέγγιση που υιοθετεί η Εταιρεία για τη διαχείριση της ρευστότητας είναι να διασφαλίζει, όσο το δυνατόν περισσότερο, ότι πάντα θα έχει αρκετή ρευστότητα για να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της όταν αυτές λήγουν, κάτω από συνήθεις αλλά και δύσκολες συνθήκες, χωρίς να υφίστανται μη αποδεκτές ζημιές η να διακινδυνεύεται η φήμη της.

Γενικά η Εταιρεία εξασφαλίζει ότι διαθέτει αρκετά ταμειακά διαθέσιμα για να καλύψει τις λειτουργικές της ανάγκες. Η πολιτική αυτή δεν λαμβάνει υπόψη της τη σχετική επίδραση από ακραίες συνθήκες που δεν μπορούν να προβλεφθούν, όπως οι φυσικές καταστροφές. Η συνετή διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας προϋποθέτει την επάρκεια χρηματικών διαθεσίμων και την ύπαρξη των αναγκαίων διαθεσίμων πηγών χρηματοδότησης.

Η Εταιρεία διαχειρίζεται τις ανάγκες ρευστότητας σε καθημερινή βάση, μέσω της συστηματικής παρακολούθησης των βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων, καθώς επίσης και μέσω της καθημερινής παρακολούθησης των πραγματοποιούμενων πληρωμών. Παράλληλα παρακολουθεί συνεχώς την ωρίμανση τόσο των απαιτήσεων όσο και των υποχρεώσεων, με αντικειμενικό σκοπό τη διατήρηση μιας ισορροπίας μεταξύ της συνέχειας των κεφαλαίων και της ευελιξίας μέσω της τραπεζικής πιστοληπτικής της ικανότητας. Η Εταιρεία διαχειρίζεται τους κινδύνους που μπορεί να δημιουργηθούν από έλλειψη επαρκούς ρευστότητας φροντίζοντας να υπάρχουν πάντα εξασφαλισμένες τραπεζικές πιστώσεις προς χρήση.

Κίνδυνος ταμειακών ροών και κίνδυνος μεταβολών εύλογης αξίας λόγω μεταβολών των επιτοκίων

Τα λειτουργικά έσοδα και οι ταμειακές ροές της Εταιρείας επηρεάζονται από μεταβολές στις τιμές των επιτοκίων. Ο κίνδυνος μεταβολής των επιτοκίων επηρεάζει ουσιαστικά τον δανεισμό με κυμαινόμενο επιτόκιο. Πολιτική της Εταιρείας είναι να παρακολουθεί τις τάσεις των επιτοκίων και να αποφασίζει για τον συνδυασμό σταθερών – κυμαινόμενων επιτοκίων σύμφωνα με τις συνθήκες της αγοράς και τις χρηματοδοτικές του ανάγκες. Κατά την

τρέχουσα περίοδο το σύνολο του δανεισμού της Εταιρείας έχει συναφθεί με κυμαινόμενο επιτόκιο διότι εκτιμήθηκε ότι ο συγκεκριμένος κίνδυνος είναι περιορισμένος καθώς τα επιτόκια του Ευρώ αναμένεται να διατηρηθούν σταθερά ή και να μειωθούν στο μεσοπρόθεσμο μέλλον.

Προσδιορισμός των εύλογων αξιών

Η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών στοιχείων που διαπραγματεύονται σε ενεργές αγορές (χρηματιστήρια) (π.χ. παράγωγα, μετοχές, ομόλογα), προσδιορίζεται από τις δημοσιευόμενες τιμές που ισχύουν κατά την ημερομηνία κατάστασης χρηματοοικονομικής θέσης. Για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού χρησιμοποιείται η τιμή προσφοράς και για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία παθητικού χρησιμοποιείται η τιμή ζήτησης.

Η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών στοιχείων που δε διαπραγματεύονται σε ενεργές αγορές προσδιορίζεται με τη χρήση τεχνικών αποτίμησης και παραδοχών που στηρίζονται σε δεδομένα της αγοράς κατά την ημερομηνία της κατάστασης χρηματοοικονομικής θέσης.

Η ονομαστική αξία μείον προβλέψεις για εμπορικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις εκτιμάται ότι προσεγγίζει την εύλογη τους αξία. Οι εύλογες αξίες των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων για σκοπούς εμφάνισής τους στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις υπολογίζονται με βάση τη παρούσα αξία των μελλοντικών ταμειακών ροών που προκύπτουν από συγκεκριμένες συμβάσεις χρησιμοποιώντας το τρέχον επιτόκιο το οποίο είναι διαθέσιμο για την Εταιρεία για τη χρήση παρόμοιων χρηματοπιστωτικών μέσων.

6. Χρηματοοικονομικοί (ΧΔΕ) και μη χρηματοοικονομικοί δείκτες επιδόσεων (ΜΧΔΕ)

Η Εταιρεία δε χρησιμοποιεί ως τώρα χρηματοοικονομικούς (ΧΔΕ) και μη χρηματοοικονομικούς δείκτες επιδόσεων (ΜΧΔΕ). Αποκλειστικά για σκοπούς πληροφόρησης των χρηστών των χρηματοοικονομικών καταστάσεων παραθέτουμε στην σημείωση 2 της παρούσας έκθεσης διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου ευρέως διαδεδομένους δείκτες απόδοσης, αποδοτικότητας και οικονομικής διάρθρωσης της Εταιρείας.

7. Υποκαταστήματα

Η Εταιρεία διατηρεί υποκατάστημα στην Αιθιοπία μέσω της κοινής επιχείρησης Κ/Ξ ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ ΑΕ-DEVISE ΑΕ-TECHNOVA LTD στην οποία συμμετέχει με ποσοστό 33,33% και η οποία ενοποιείται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας με τη μέθοδο ενσωμάτωσης μεριδίων.

8. Ακίνητα

Η Εταιρεία δεν κατέχει ακίνητα.

9. Διαθέσιμο συνάλλαγμα

Η Εταιρεία κατέχει συνάλλαγμα μέσω του υποκαταστήματος στην κοινή επιχείρηση Κ/Ξ ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ ΑΕ-DEVISE ΑΕ-TECHNOVA LTD στην οποία συμμετέχει με ποσοστό 33,33% και η οποία ενοποιείται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας με τη μέθοδο ενσωμάτωσης μεριδίων.

10. Κατεχόμενα χρεόγραφα

Η Εταιρεία δεν κατέχει χρεόγραφα.

11. Συναλλαγές μεταξύ Εταιρείας και συνδεδεμένων μερών

Οι συναλλαγές της Εταιρείας με συνδεδεμένα με αυτή πρόσωπα κατά την έννοια του ΔΛΠ 24 παρατίθενται στον ακόλουθο πίνακα:

Σχέση με την Εταιρεία	Χρήση που λήγει	Πωλήσεις προς συνδεδεμένα μέρη	Αγορές από συνδεδεμένα μέρη
Συνδεδεμένες Εταιρείες	31.12.2018	2.601.973,00	52.100,00
	31.12.2017	970,00	24.740,37
Σχέση με την Εταιρεία	Χρήση που λήγει	Ποσά που οφείλουν τα συνδεδεμένα μέρη	Ποσά που οφείλονται στα συνδεδεμένα μέρη
Συνδεδεμένες Εταιρείες	31.12.2018	465.973,19	177.947,24
	31.12.2017	74.156,44	277.626,12

	31 Δεκεμβρίου	
	2018	2017
Αμοιβές μελών διοικητικού συμβουλίου & διευθυντικών στελεχών	60.321,88	46.426,97
Σύνολο	60.321,88	46.426,97

Όλες οι συναλλαγές που περιγράφονται ανωτέρω έχουν πραγματοποιηθεί με τους συνήθεις όρους της αγοράς.

12. Περιβαλλοντικά & Εργασιακά Ζητήματα

Περιβαλλοντικά Ζητήματα

Η Εταιρεία επιδιώκει την προστασία και το σεβασμό του φυσικού περιβάλλοντος με την ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων από τις δραστηριότητές της και την ανάπτυξη φιλικών τεχνολογιών προς το περιβάλλον. Εφαρμόζει το Πιστοποιημένο Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης ISO 14001:2015 καθώς και το ανανεωμένο σύστημα Ποιότητας ISO 9001:2008.

Στο πλαίσιο αυτό, οι παρακάτω περιβαλλοντικές δράσεις της εταιρείας έχουν ως απώτερο στόχο τη βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων της:

- Προγράμματα ανακύκλωσης άχρηστων συσκευών ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού, μετάλλων, μπαταριών μολύβδου οξέως, ξύλου, έντυπου χαρτιού, υλικών συσκευασίας, φορητών καταναλωτικών μπαταριών, λαμπτήρων φθορισμού, ορυκτελαίων κλπ.
- Περιορισμός των παραγόμενων αποβλήτων, συλλογή και αποκομιδή των πάσης φύσεως αποβλήτων από κατάλληλα αδειοδοτημένους φορείς και παράδοση τους σε νόμιμες εταιρείες διαχείρισης αποβλήτων που αναλαμβάνουν την διαλογή, ανακύκλωση, επεξεργασία, αξιοποίηση, αδρανοποίηση, τελική διάθεση κλπ. των αποβλήτων, σύμφωνα με τις προβλέψεις της σχετικής νομοθεσίας.

Εργασιακά Ζητήματα

Η Εταιρεία σέβεται την Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, τη Διακήρυξη για τις βασικές αρχές και δικαιώματα στην εργασία από τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας καθώς και τη σχετική εθνική και Ευρωπαϊκή νομοθεσία και ειδικότερα μεταξύ άλλων τις αρχές:

- της ίσης μεταχείρισης
- σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων
- της διαφορετικότητας
- της παροχής ίσων ευκαιριών προς όλους τους εργαζόμενους της και
- της αποφυγής χρήσης παιδικής ή καταναγκαστικής εργασίας.

Η διασφάλιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αποτελεί βασικό ζήτημα για την Εταιρεία με γνώμονα τη διασφάλιση της ισοτιμίας, της ίσης μεταχείρισης κάθε πελάτη και την αποτροπή κάθε είδους ρατσιστικής συμπεριφοράς.

Η Εταιρεία εξασφαλίζει την ύπαρξη ενός άριστου και ασφαλούς εργασιακού περιβάλλοντος στο οποίο εφαρμόζονται οι πολιτικές μη-διακρίσεων και ίσες ευκαιρίες ανεξαρτήτως φύλου, ηλικίας, εθνικότητας και θρησκείας. Τα εργασιακά δικαιώματα των εργαζομένων είναι σεβαστά.

Στους σκοπούς της Εταιρείας είναι η επιλογή ατόμων με ακεραιότητα χαρακτήρα και δυνατότητα επαγγελματικής εξέλιξης. Η αναζήτηση του κατάλληλου προσωπικού γίνεται με όλες τις πρόσφορες εναλλακτικές που υπάρχουν στην αγορά (αγγελίες σε έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα, αναζήτηση συστάσεων από έμπιστες και έγκυρες πηγές κτλ). Στην πολιτική της Εταιρείας είναι η κάλυψη των αναγκών σε έμπυχο δυναμικό κατά προτεραιότητα με προαγωγή από το ήδη υπάρχον.

Η διασφάλιση της Υγείας και Ασφάλειας όλων των εργαζομένων αποτελεί προτεραιότητα της εταιρείας για την αποτελεσματική καθημερινή της λειτουργία. Η Εταιρεία είναι πιστοποιημένη κατά το Διεθνές Πρότυπο OHSAS 18001:2007 με σκοπό την δημιουργία ενός ασφαλούς εργασιακού περιβάλλοντος και τον εντοπισμό, διαχείριση και εξάλειψη των κινδύνων προς τους υπαλλήλους της.

13. Έρευνα και ανάπτυξη

Η Εταιρεία συμμετέχει από τον Σεπτέμβριο του 2017 στο Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα “LIFE B2E4SustWWTP – New concept for energy self-sustainable wastewater treatment process and bios solids management / «Νέα προσέγγιση για ενεργειακά αυτόνομες εγκαταστάσεις επεξεργασίας υγρών αποβλήτων και διαχείρισης βιοστερεών» σε συνεργασία με το Εργαστήριο Σχεδιασμού Περιβαλλοντικών Διεργασιών της Σχολής Μηχανικών Περιβάλλοντος του Πολυτεχνείου Κρήτης, της ΔΕΥΑ Ρεθύμνης καθώς και εταιρειών και επιστημονικών ινστιτούτων από χώρες της Ευρώπης. Στόχος αυτού του τριετούς Προγράμματος είναι η ενεργειακή αξιοποίηση των βιοστερεών (λυματολάσπη) με συνδυαστική χρήση των πρωτοποριακών τεχνολογιών της μικροοσκίνησης και αεριοποίησης, για παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος και μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης των Εγκαταστάσεων Επεξεργασίας Λυμάτων. Πρόκειται για την πρώτη εφαρμογή της σχετικής τεχνολογίας σε παγκόσμιο επίπεδο.

Επιπλέον, στοχεύοντας στην έρευνα και ανάπτυξη νέων προϊόντων που θα βελτιώσουν την ανταγωνιστικότητα και κερδοφορία της, η Εταιρεία βρίσκεται σε στάδιο αναζήτησης βέλτιστων μεθόδων - οζόνωση, ηλεκτροοξειδωση κλπ - για την πλήρη επαναχρησιμοποίηση του βιομηχανικού αποβλήτου και την επανεισαγωγή του στον κύκλο της βιομηχανικής παραγωγής.

14. Προβλεπόμενη πορεία και εξέλιξη της εταιρείας για το έτος 2019

Η διεύθυνση της Εταιρείας στην εγχώρια αγορά εντός του έτους 2018 με οχήματα την υλοποίηση των δύο μεγάλων συμβολαίων με το ΣΔΙΤ Ηπείρου (ΤΕΡΝΑ) και κυρίως με την καπνοβιομηχανία Παπαστράτος ΑΒΕΣ, θυγατρική της Philip Morris International Inc (PMI), επιβεβαίωσε την απόφαση της Εταιρείας να θέσει ως στρατηγικό στόχο την εδραίωσή της στην Ελληνική αγορά.

Οι απαιτήσεις της Ελληνικής αγοράς έχουν δρομολογήσει διεργασίες και προσαρμογές στα τμήματα πωλήσεων και R&D:

- Ανάπτυξη τυποποιημένων προϊόντων και προσαρμογή στις τεχνολογικές απαιτήσεις της εγχώριας αγοράς
- Αναδιάρθρωση της οργάνωσης του τμήματος πωλήσεων, αναζήτηση περιφερειακών εμπορικών δικτύων αντιπροσώπων
- Αξιολόγηση των ευκαιριών ανάπτυξης στον τομέα παροχής εξειδικευμένων υπηρεσιών εφαρμογής και εγκατάστασης περιβαλλοντικών συστημάτων
- Υλοποίηση ενός καινοτόμου συστήματος «after sales service»

Επιπρόσθετα, το 2019 ξεκινά με ιδιαίτερες προοπτικές βελτίωσης των πωλήσεων εξωτερικού. Η συνεχής παρακολούθηση των περιβαλλοντικών, τεχνολογικών και πολιτικών εξελίξεων σε παγκόσμιο επίπεδο επιτρέπει την αξιολόγηση και στόχευση νέων κερδοφόρων αγορών με γεωγραφική διασπορά (Ευρασία, Αφρική, Νότια Αμερική). Οι στρατηγικές προτεραιότητες της Εταιρείας επικεντρώνονται στην γεωγραφική επέκταση και στην εξεύρεση εμπορικών συμμαχιών και συνεργασιών προς το σκοπό αυτό. Δρομολογείται ήδη η ανάπτυξη μονίμων συνεργασιών με οίκους του εξωτερικού, με σκοπό την παραγωγή προϊόντων για λογαριασμό τους και με σκοπό τη τελική τους διάθεση στο δίκτυο μεταπώλησης των οίκων αυτών.

15. Συμπέρασμα

Πιστεύοντας ότι η πορεία της Εταιρείας κρίνεται ικανοποιητική, λαμβάνοντας υπόψη και την οικονομική ύφεση και τις διαμορφούμενες συνθήκες της αγοράς, καλούμε την Γενική Συνέλευση να εγκρίνει τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις για την χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2018, να εγκρίνει τη συνολική διαχείριση που έλαβε χώρα κατά την εταιρική χρήση 01.01.2018 – 31.12.2018, να απαλλάξει τους Ελεγκτές από κάθε ευθύνη και να ορίσει τους Ελεγκτές της χρήσης 2019.

Τέλος, ευχαριστούμε για την εμπιστοσύνη που έχετε επιδείξει στα πρόσωπα του Διοικητικού Συμβουλίου.

**Ακριβές αντίγραφο από το βιβλίο
πρακτικών του Διοικητικού Συμβουλίου**

Αθήνα, 9 Σεπτεμβρίου 2019

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.

**ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗΣ
ΑΔΤ ΑΚ 702013**

ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ

Προς τους Μετόχους της «DEVISE ENGINEERING ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ»

Έκθεση Ελέγχου επί των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων**Γνώμη**

Έχουμε ελέγξει τις συνημμένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας **DEVISE ENGINEERING ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ** (η Εταιρεία), οι οποίες αποτελούνται από την κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης της 31ης Δεκεμβρίου 2018, τις καταστάσεις συνολικού εισοδήματος, μεταβολών ιδίων κεφαλαίων και ταμειακών ροών της χρήσης που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και περίληψη σημαντικών λογιστικών αρχών και μεθόδων και λοιπές επεξηγηματικές πληροφορίες.

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, την οικονομική θέση της Εταιρείας **DEVISE ENGINEERING ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ** κατά την 31η Δεκεμβρίου 2018, τη χρηματοοικονομική της επίδοση και τις ταμειακές της ροές για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Βάση γνώμης

Διενεργήσαμε τον έλεγχό μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (ΔΠΕ) όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία. Οι ευθύνες μας, σύμφωνα με τα πρότυπα αυτά περιγράφονται περαιτέρω στην ενότητα της έκθεσής μας “Ευθύνες ελεγκτή για τον έλεγχο των χρηματοοικονομικών καταστάσεων”. Είμαστε ανεξάρτητοι από την Εταιρεία, καθ’ όλη τη διάρκεια του διορισμού μας, σύμφωνα με τον Κώδικα Δεοντολογίας για Επαγγελματίες Ελεγκτές του Συμβουλίου Διεθνών Προτύπων Δεοντολογίας Ελεγκτών, όπως αυτός έχει ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία και τις απαιτήσεις δεοντολογίας που σχετίζονται με τον έλεγχο των χρηματοοικονομικών καταστάσεων στην Ελλάδα και έχουμε εκπληρώσει τις δεοντολογικές μας υποχρεώσεις σύμφωνα με τις απαιτήσεις της ισχύουσας νομοθεσίας και του προαναφερόμενου Κώδικα Δεοντολογίας. Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε αποκτήσει είναι επαρκή και κατάλληλα να παρέχουν βάση για τη γνώμη μας.

Άλλο θέμα

Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας για την προηγούμενη χρήση που έληξε την 31/12/2017 ελέγχθηκαν από άλλη ελεγκτική εταιρεία. Για την εν λόγω χρήση ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής εξέδωσε την 07/09/2018 έκθεση ελέγχου με σύμφωνη γνώμη.

Άλλες πληροφορίες

Η διοίκηση είναι υπεύθυνη για τις άλλες πληροφορίες. Οι άλλες πληροφορίες περιλαμβάνονται στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου, για την οποία γίνεται σχετική αναφορά στην “Έκθεση επί Άλλων Νομικών και Κανονιστικών Απαιτήσεων”, αλλά δεν περιλαμβάνουν τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις και την έκθεση ελέγχου επί αυτών.

Η γνώμη μας επί των χρηματοοικονομικών καταστάσεων δεν καλύπτει τις άλλες πληροφορίες και δεν εκφράζουμε με τη γνώμη αυτή οποιασδήποτε μορφής συμπέρασμα διασφάλισης επί αυτών.

Σε σχέση με τον έλεγχο μας επί χρηματοοικονομικών καταστάσεων, η ευθύνη μας είναι να αναγνώσουμε τις άλλες πληροφορίες και, με τον τρόπο αυτό, να εξετάσουμε εάν οι άλλες πληροφορίες είναι ουσιωδώς ασυνεπείς με τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις ή τις γνώσεις που αποκτήσαμε κατά τον έλεγχο ή αλλιώς φαίνεται να είναι ουσιωδώς εσφαλμένες. Εάν, με βάση τις εργασίες που έχουμε εκτελέσει, καταλήξουμε στο συμπέρασμα ότι υπάρχει ουσιώδες σφάλμα σε αυτές τις άλλες πληροφορίες, είμαστε υποχρεωμένοι να αναφέρουμε το γεγονός αυτό. Δεν έχουμε τίποτα να αναφέρουμε σχετικά με το θέμα αυτό.

Ευθύνες της διοίκησης επί των χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Η διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως και για εκείνες τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που η διοίκηση καθορίζει ως απαραίτητες, ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση χρηματοοικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδες σφάλμα, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Κατά την κατάρτιση χρηματοοικονομικών καταστάσεων, η διοίκηση είναι υπεύθυνη για την αξιολόγηση της ικανότητας της Εταιρείας να συνεχίσει τη δραστηριότητά της, γνωστοποιώντας όπου συντρέχει τέτοια περίπτωση, τα θέματα που σχετίζονται με τη συνεχιζόμενη δραστηριότητα και τη χρήση της λογιστικής αρχής της συνεχιζόμενης δραστηριότητας, εκτός και εάν η διοίκηση είτε προτίθεται να ρευστοποιήσει την Εταιρεία ή να διακόψει τη δραστηριότητά της ή δεν έχει άλλη ρεαλιστική εναλλακτική επιλογή από το να προβεί σ’ αυτές τις ενέργειες.

Ευθύνες ελεγκτή για τον έλεγχο των χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Οι στόχοι μας είναι να αποκτήσουμε εύλογη διασφάλιση για το κατά πόσο οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις, στο σύνολο τους, είναι απαλλαγμένες από ουσιώδες σφάλμα, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος και να εκδώσουμε έκθεση ελεγκτή, η οποία περιλαμβάνει τη γνώμη μας. Η εύλογη διασφάλιση συνιστά διασφάλιση υψηλού επιπέδου, αλλά δεν είναι εγγύηση ότι ο έλεγχος που διενεργείται σύμφωνα με τα ΔΠΕ, όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, θα εντοπίζει πάντα ένα ουσιώδες σφάλμα, όταν αυτό υπάρχει. Σφάλματα δύναται να προκύψουν από απάτη ή από λάθος και θεωρούνται ουσιώδη όταν, μεμονωμένα ή αθροιστικά, θα μπορούσε εύλογα να αναμένεται ότι θα επηρέαζαν τις οικονομικές αποφάσεις των χρηστών, που λαμβάνονται με βάση αυτές τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

Ως καθήκον του ελέγχου, σύμφωνα με τα ΔΠΕ όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, ασκούμε επαγγελματική κρίση και διατηρούμε επαγγελματικό σκεπτικισμό καθ’ όλη τη διάρκεια του ελέγχου. Επίσης:

- Εντοπίζουμε και αξιολογούμε τους κινδύνους ουσιώδους σφάλματος στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος, σχεδιάζοντας και διενεργώντας ελεγκτικές διαδικασίες που ανταποκρίνονται στους κινδύνους αυτούς και αποκτούμε ελεγκτικά τεκμήρια που είναι επαρκή και κατάλληλα για να παρέχουν βάση για την γνώμη μας. Ο κίνδυνος μη εντοπισμού ουσιώδους σφάλματος που οφείλεται σε απάτη είναι υψηλότερος από αυτόν που οφείλεται σε λάθος, καθώς η απάτη μπορεί να εμπεριέχει συμπαιγνία, πλαστογραφία, εσκεμμένες παραλείψεις, ψευδείς διαβεβαιώσεις ή παράκαμψη των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου.
- Κατανοούμε τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που σχετίζονται με τον έλεγχο, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την διατύπωση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου της Εταιρείας.

- Αξιολογούμε την καταλληλότητα των λογιστικών αρχών και μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν και το εύλογο των λογιστικών εκτιμήσεων και των σχετικών γνωστοποιήσεων που έγιναν από τη διοίκηση.
- Αποφαινόμαστε για την καταλληλότητα της χρήσης από τη διοίκηση της λογιστικής αρχής της συνεχιζόμενης δραστηριότητας και με βάση τα ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτήθηκαν για το εάν υπάρχει ουσιώδης αβεβαιότητα σχετικά με γεγονότα ή συνθήκες που μπορεί να υποδηλώνουν ουσιώδη αβεβαιότητα ως προς την ικανότητα της Εταιρείας να συνεχίσει τη δραστηριότητά της. Εάν συμπεράνουμε ότι υφίσταται ουσιώδης αβεβαιότητα, είμαστε υποχρεωμένοι στην έκθεση ελεγκτή να επιστήσουμε την προσοχή στις σχετικές γνωστοποιήσεις των χρηματοοικονομικών καταστάσεων ή εάν αυτές οι γνωστοποιήσεις είναι ανεπαρκείς να διαφοροποιήσουμε τη γνώμη μας. Τα συμπεράσματά μας βασίζονται σε ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτώνται μέχρι την ημερομηνία της έκθεσης ελεγκτή. Ωστόσο, μελλοντικά γεγονότα ή συνθήκες ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα η Εταιρεία να παύσει να λειτουργεί ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα.
- Αξιολογούμε τη συνολική παρουσίαση, τη δομή και το περιεχόμενο των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, συμπεριλαμβανομένων των γνωστοποιήσεων, καθώς και το κατά πόσο οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις απεικονίζουν τις υποκείμενες συναλλαγές και τα γεγονότα με τρόπο που επιτυγχάνεται η εύλογη παρουσίαση.

Μεταξύ άλλων θεμάτων, κοινοποιούμε στη διοίκηση, το σχεδιαζόμενο εύρος και το χρονοδιάγραμμα του ελέγχου, καθώς και σημαντικά ευρήματα του ελέγχου, συμπεριλαμβανομένων όποιων σημαντικών ελλείψεων στις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου εντοπίζουμε κατά τη διάρκεια του ελέγχου μας.

Έκθεση επί Άλλων Νομικών και Κανονιστικών Απαιτήσεων

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάρτιση της Έκθεσης Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου, κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 5 του άρθρου 2 (μέρος Β) του Ν. 4336/2015, σημειώνουμε ότι:

α) Κατά τη γνώμη μας η Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου έχει καταρτισθεί σύμφωνα με τις ισχύουσες νομικές απαιτήσεις του άρθρου 43α του κ.ν. 2190/1920 και το περιεχόμενο αυτής αντιστοιχεί με τις συνημμένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις της χρήσης που έληξε την 31/12/2018.

β) Με βάση τη γνώση που αποκτήσαμε κατά το έλεγχό μας, για την Εταιρεία **DEVISE ENGINEERING ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ** και το περιβάλλον της, δεν έχουμε εντοπίσει ουσιώδεις ανακρίβειες στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού της Συμβουλίου.

Αθήνα, 10 Σεπτεμβρίου 2019

Η Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής

Αικατερίνη Σουβατζή

A.M. ΣΟΕΛ 52461

C&A Hellas Ορκωτοί Ελεγκτές

Ελ. Βενιζέλου 59, 176 71 Καλλιθέα

A.M. ΣΟΕΛ 177

Βεβαιώνεται ότι, οι συνημμένες Ετήσιες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις, είναι εκείνες που εγκρίθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο της «**DEWISE ENGINEERING ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ**» στις 9 Σεπτεμβρίου 2019 και έχουν δημοσιοποιηθεί με την ανάρτηση τους στο διαδίκτυο, στη διεύθυνση <http://www.dewise.gr/>.

Ο Πρόεδρος του Δ.Σ.

Ο Διευθύνων Σύμβουλος

Βασίλειος Παπαζήσης
Α.Δ.Τ. ΑΚ 702013

Κωνσταντίνος Ράφτης
Α.Δ.Τ. ΑΚ 036771

Ο Οικονομικός Διευθυντής

Ευθύμιος Πανταζής
Α.Δ.Τ. ΑΑ 086524
Αρ.μητρ.ΟΕΕ 0091268 Α' Τάξεως

Κατάσταση Συνολικού Εισοδήματος για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2018

	Σημ.	1 Ιανουαρίου-31 Δεκεμβρίου	
		2018	2017
Έσοδα	7	2.765.746,80	1.918.488,74
Κόστος πωλήσεων	8	(2.456.063,03)	(1.811.441,26)
Μικτό κέρδος		309.683,77	107.047,48
Έξοδα διοίκησης	8	(443.665,65)	(206.239,27)
Έξοδα διάθεσης	8	(106.037,53)	(150.195,41)
Λοιπά λειτουργικά έξοδα	9	(46.777,72)	(31.853,25)
Λοιπά λειτουργικά έσοδα	9	28.070,64	66.696,72
Χρηματοοικονομικά έσοδα	10	13,07	1,63
Χρηματοοικονομικά έξοδα	10	(18.314,29)	(21.481,65)
Ζημιές προ φόρων		(277.027,71)	(236.023,75)
Φόρος εισοδήματος	11	(38.178,75)	30.427,03
Καθαρές ζημιές μετά από φόρους (Α)		(315.206,46)	(205.596,72)
Λοιπά συγκεντρωτικά εισοδήματα που θα ταξινομηθούν στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος σε επόμενες περιόδους			
Συναλλαγματικές διαφορές ενοποίησης κοινών επιχειρήσεων	16	39.588,75	(103.767,22)
Καθαρά λοιπά συγκεντρωτικά εισοδήματα που θα ταξινομηθούν στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος σε επόμενες περιόδους (Β)		39.588,75	(103.767,22)
Συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα μετά από φόρους (Α) + (Β)		(275.617,71)	(103.767,22)
Ζημιές ανά μετοχή (βασικά και απομειωμένα)		(16,59)	(10,82)
Μέσος Σταθμικός Αριθμός Μετοχών (βασικός και απομειωμένος)		19.000,00	19.000,00

Οι συνοδευτικές σημειώσεις αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης της 31 Δεκεμβρίου 2018

	Σημ.	31 Δεκεμβρίου	
		2018	2017
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία			
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία	12	20.412,91	21.974,36
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	11	28.869,79	67.048,54
Λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις		12.870,00	10.770,00
Σύνολο μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων		62.152,70	99.792,90
Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία			
Εμπορικές και λοιπές απαιτήσεις	13	1.733.680,81	2.119.869,61
Χρηματικά διαθέσιμα	14	130.379,67	60.104,00
Σύνολο Κυκλοφορούντος Ενεργητικού		1.864.060,48	2.179.973,61
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ		1.926.213,18	2.279.766,51
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ			
Ιδια Κεφάλαια			
Μετοχικό κεφάλαιο	15	190.000,00	190.000,00
Λοιπά αποθεματικά	16	(16.856,41)	(56.445,16)
Κέρδη εις νέον		35.763,28	350.969,74
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων		208.906,87	484.524,58
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις			
Δάνεια	18	100.000,00	100.000,00
Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού	19	28.391,83	48.599,64
Σύνολο Μακροπρόθεσμων Υποχρεώσεων		128.391,83	148.599,64
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις			
Προμηθευτές και λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	20	1.524.549,06	1.581.894,22
Δάνεια	18	64.365,42	64.748,07
Σύνολο Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων		1.588.914,48	1.646.642,29
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ		1.926.213,18	2.279.766,51

Οι συνοδευτικές σημειώσεις αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2018

	Σημ.	Μετοχικό κεφάλαιο	Τακτικό αποθεματικό	Αποθεματικό συναλλαγματικών διαφορών	Κέρδη εις νέο	Σύνολο
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων έναρξης 1 Ιανουαρίου 2017		190.000,00	39.892,26	7.429,80	556.566,46	793.888,52
Κέρδη μετά από φόρους		-	-	-	(205.596,72)	(205.596,72)
Καθαρά λοιπά συγκεντρωτικά εισοδήματα		-	-	(103.767,22)	-	(103.767,22)
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων λήξης 31 Δεκεμβρίου 2017		190.000,00	39.892,26	(96.337,42)	350.969,74	484.524,58
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων έναρξης 1 Ιανουαρίου 2018		190.000,00	39.892,26	(96.337,42)	350.969,74	484.524,58
Κέρδη μετά από φόρους		-	-	-	(315.206,46)	(315.206,46)
Καθαρά λοιπά συγκεντρωτικά εισοδήματα	16	-	-	39.588,75	-	39.588,75
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων λήξης 31 Δεκεμβρίου 2018		190.000,00	39.892,26	(56.748,67)	35.763,28	208.906,87

Οι συνοδευτικές σημειώσεις αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

Κατάσταση Ταμειακών Ροών για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2018

	Σημ.	1 Ιανουαρίου-31 Δεκεμβρίου	
		2018	2017
Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες			
Κέρδη προ φόρων		(277.027,71)	(236.023,75)
Προσαρμογές για:			
Αποσβέσεις	8	9.112,57	5.954,85
(Κέρδος)/Ζημία από πώληση ενσώματων παγίων		6.725,75	-
Καθαρές συναλλαγματικές διαφορές		39.588,75	(103.767,22)
Χρηματοοικονομικά (έσοδα)/έξοδα	10	18.301,22	21.480,02
Λοιπές προβλέψεις	19	(20.207,81)	33.460,83
Λειτουργικό ζημιά προ μεταβολών του κεφαλαίου κίνησης		(223.507,23)	(278.895,27)
(Αύξηση)/Μείωση:			
Αποθέματα		-	10.710,51
Εμπορικές και λοιπές απαιτήσεις		386.188,80	156.673,73
Λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις		(2.100,00)	-
Αύξηση/(Μείωση):			
Προμηθευτές και λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις		(57.345,16)	(165.460,82)
Φόροι πληρωθέντες		-	(18.633,81)
Σύνολο εισροών/(εκροών) από/(για) λειτουργικές δραστηριότητες		103.236,41	(295.605,66)
Ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες			
Αγορές ενσώματων και ασώματων παγίων στοιχείων	12	(14.276,87)	(9.241,89)
Τόκοι και συναφή έσοδα εισπραχθέντα	10	13,07	1,63
Σύνολο εκροών για επενδυτικές δραστηριότητες		(14.263,80)	(9.240,26)
Ταμειακές ροές από χρηματοοικονομικές δραστηριότητες			
Χορηγηθέντα δάνεια	18	-	164.748,07
Αποπληρωμή δανεισμού	18	(382,65)	-
Τόκοι και συναφή έξοδα πληρωθέντα	10	(18.314,29)	(21.481,65)
Σύνολο εισροών/(εκροών) από/(για) χρηματοοικονομικές δραστηριότητες		(18.696,94)	143.266,42
Καθαρή αύξηση/(μείωση) χρηματικών διαθεσίμων		70.275,67	(161.579,50)
Χρηματικά διαθέσιμα στην αρχή της χρήσης	14	60.104,00	221.683,50
Χρηματικά διαθέσιμα στο τέλος της χρήσης	14	130.379,67	60.104,00

Οι συνοδευτικές σημειώσεις αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

Σημειώσεις επί των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2018

1. Γενικές Πληροφορίες για την Εταιρεία

Η Εταιρεία DEVISE ENGINEERING ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ (η οποία θα αποκαλείται στο εξής «Εταιρεία») είναι μια ανώνυμη Εταιρεία η οποία δραστηριοποιείται στον τομέα των περιβαλλοντολογικών τεχνολογιών και εξειδικεύεται στο σχεδιασμό και κατασκευή καινοτόμων προκατασκευασμένων συστημάτων επεξεργασίας νερού και υγρών αποβλήτων. Τα παραγόμενα συστήματα ενσωματώνουν τεχνολογίες αιχμής και είναι κατάλληλα για εφαρμογές επεξεργασίας υγρών αποβλήτων σε αστικές αλλά και βιομηχανικές εφαρμογές.

Για την επεξεργασία αστικών λυμάτων τα συστήματα της Εταιρείας είναι ιδανικά για αποκεντρωμένες εφαρμογές και μπορούν να καλύψουν δυναμικότητα επεξεργασίας λυμάτων από 200 - 20.000 άτομα (Ισοδύναμου Πληθυσμού). Τα συμπαγή (compact) συγκροτήματα της Εταιρείας αποτελούν μια άριστη λύση για την επεξεργασία υγρών αποβλήτων μικρών δήμων και κοινοτήτων, ξενοδοχειακών μονάδων, νοσοκομεία, στρατόπεδα, κλπ. Επίσης η υψηλή τεχνογνωσία της εταιρείας σε θέματα επεξεργασίας βεβαρυμένων υγρών αποβλήτων και η δυνατότητα εφαρμογής σε προκατασκευασμένες μονάδες αποτελεί μια αξιόπιστη και αποτελεσματική λύση στην επεξεργασία βιομηχανικών υγρών αποβλήτων, (στραγγίσματα από ΧΥΤΑ, βιομηχανίες τροφίμων, φαρμάκων, κ.λ.π.).

Η κατασκευή και ο έλεγχος των συστημάτων πραγματοποιείται στην μονάδα παραγωγής της εταιρείας στη Μάνδρα Αττικής και παράλληλα η Εταιρεία διαθέτει τις απαραίτητες πιστοποιήσεις ISO 9001:2008, διασφαλίζοντας την υψηλή ποιότητα των προϊόντων και υπηρεσιών της.

Η υψηλή τεχνική εξειδίκευση και τεχνογνωσία στον τομέα επεξεργασίας υγρών αποβλήτων και νερού σε συνδυασμό με την έμπειρη ομάδα καταρτισμένων μηχανικών, κατατάσσουν την Εταιρεία ανάμεσα στις πρωτοπόρες, καινοτόμες και ευέλικτες εταιρείες του κλάδου.

Η Εταιρεία ιδρύθηκε στις 20 Ιουλίου 2006.

Η ηλεκτρονική διεύθυνση της Εταιρείας είναι <http://www.devise.gr/>.

Η Εταιρεία είναι εγκατεστημένη στην Ελλάδα και η διεύθυνση της έδρας είναι στην Αθήνα επί της οδού Άγγελου Πυρρή 7. Η διάρκεια της Εταιρείας σύμφωνα με το καταστατικό της προσδιορίζεται στα πενήντα (50) χρόνια και είναι εγγεγραμμένη στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών της Νομαρχίας Ανατολικής Αττικής με αριθμό μητρώου 61267/01/Β/06/119 (2011), αριθμό ΓΕΜΗ 122005101000 και ΑΦΜ 998774917.

Το απασχολούμενο προσωπικό της Εταιρείας την 31.12.2018 ανέρχεται σε 27 άτομα ενώ την 31.12.2017 ανερχόταν σε 21 άτομα.

2. Βάση Παρουσίασης των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

Βάση Σύνταξης των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

Οι συνημμένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις έχουν καταρτιστεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ), περιλαμβανομένων των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ΔΛΠ) και διερμηνειών που έχουν εκδοθεί από την Επιτροπή Διερμηνειών των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 2018. Αυτές οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί με βάση την αρχή του ιστορικού κόστους και την αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας.

Η σύνταξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ απαιτεί τη χρήση ορισμένων σημαντικών λογιστικών εκτιμήσεων. Επίσης, απαιτεί την άσκηση κρίσης από τη Διοίκηση κατά τη διαδικασία εφαρμογής των λογιστικών αρχών της Εταιρείας.

Επιπλέον, απαιτεί την χρήση εκτιμήσεων και υποθέσεων που επηρεάζουν τα αναφερθέντα ποσά των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, την γνωστοποίηση ενδεχόμενων απαιτήσεων και υποχρεώσεων κατά την ημερομηνία σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων και τα αναφερθέντα ποσά εισοδημάτων και εξόδων κατά την διάρκεια του έτους υπό αναφορά.

Παρόλο που αυτές οι εκτιμήσεις βασίζονται στην καλύτερη δυνατή γνώση της Διοίκησης λαμβάνοντας υπόψη τις παρούσες συνθήκες και δραστηριότητες, τα πραγματικά αποτελέσματα μπορεί τελικά να διαφέρουν από αυτές τις εκτιμήσεις. Οι περιοχές που εμπεριέχουν μεγαλύτερο βαθμό εκτιμήσεων ή πολυπλοκότητας, ή όπου οι εκτιμήσεις και παραδοχές είναι σημαντικές για τη σύνταξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, παρουσιάζονται στη σημείωση 5.

Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις με βάση τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα

Η Εταιρεία διατηρεί τα λογιστικά βιβλία της με βάση το Νόμο 4308/2014 Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, το Νόμο 2190/1920 περί Ανωνύμων Εταιρειών και τη φορολογική νομοθεσία. Οι συνημμένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις έχουν βασιστεί στα λογιστικά βιβλία κατάλληλα προσαρμοσμένες με ορισμένες εγγραφές εκτός λογιστικών βιβλίων για την συμμόρφωση με τα ΔΠΧΑ.

Έγκριση των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας ενέκρινε τις συνημμένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις για την χρήση που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 2018, στις 09 Σεπτεμβρίου 2019. Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις τελούν υπό την οριστική έγκριση της Τακτικής Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων.

3. Βασικές Λογιστικές Αρχές

Από κοινού συμφωνίες

Σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 11 οι τύποι των συμφωνιών περιορίζονται σε δύο: κοινές επιχειρήσεις (joint operations) και κοινοπραξίες (joint ventures). Η ταξινόμηση εξαρτάται από τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μερών στη συμφωνία, λαμβάνοντας υπόψη τη δομή και τη νομική μορφή της συμφωνίας, τους συμφωνηθέντες όρους από τα μέρη και, όπου είναι σχετικά, άλλα γεγονότα και συνθήκες.

Κοινές επιχειρήσεις θεωρούνται οι από κοινού συμφωνίες όπου τα μέρη (συμμετέχοντες) που έχουν κοινό έλεγχο διαθέτουν δικαιώματα επί των περιουσιακών στοιχείων και ευθύνες επί των υποχρεώσεων του σχήματος. Οι συμμετέχοντες θα πρέπει να λογιστικοποιούν τα περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις (καθώς και τα έσοδα και έξοδα) που σχετίζονται με το μερίδιό τους στο σχήμα.

Κοινοπραξίες θεωρούνται οι από κοινού συμφωνίες όπου τα μέρη (κοινοπρακτούντες) που έχουν κοινό έλεγχο στις συμφωνίες διαθέτουν δικαιώματα επί των καθαρών περιουσιακών στοιχείων του σχήματος. Οι επιχειρήσεις αυτές λογιστικοποιούνται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης. Η Εταιρεία δεν συμμετέχουν σε κοινοπραξίες.

Οι κύριες από κοινού συμφωνίες όπου η Εταιρεία συμμετέχει αφορούν στην εκτέλεση κατασκευαστικών συμβολαίων μέσω κοινοπρακτικών σχημάτων. Τα κοινοπρακτικά αυτά σχήματα κατατάσσονται ως κοινές επιχειρήσεις λόγω του ότι η νομική τους μορφή παρέχει στα μέρη άμεσα δικαιώματα επί των περιουσιακών στοιχείων και ευθύνες επί των υποχρεώσεων. Με βάση το ΔΠΧΑ 11, η Εταιρεία λογιστικοποιεί τα περιουσιακά στοιχεία, τις υποχρεώσεις, τα έσοδα και τα έξοδα με βάση το μερίδιό του στα σχήματα. Στη σημείωση 6 παρουσιάζονται αναλυτικά τα μερίδια της Εταιρείας στις κοινές επιχειρήσεις που συμμετέχει.

Διαχωρισμός κυκλοφορούντων / μη κυκλοφορούντων στοιχείων

Η Εταιρεία παρουσιάζουν τα περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις, ως ξεχωριστές κατατάξεις στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης με τη χρήση της κατάταξης κυκλοφορούντων / μη κυκλοφορούντων στοιχείων. Ένα περιουσιακό στοιχείο κατατάσσεται ως κυκλοφορούν όταν:

- αναμένει να ρευστοποιήσει το περιουσιακό στοιχείο ή σκοπεύει να το πωλήσει ή να το αναλώσει κατά την κανονική πορεία του κύκλου εκμετάλλευσής της,

- κατέχει το περιουσιακό στοιχείο κυρίως για εμπορικούς σκοπούς
- αναμένει να ρευστοποιήσει το περιουσιακό στοιχείο εντός δώδεκα μηνών από την περίοδο αναφοράς ή
- το περιουσιακό στοιχείο αποτελείται από μετρητά ή ταμιακά ισοδύναμα) εκτός αν υπάρχει περιορισμός ανταλλαγής ή χρήσης του για τον διακανονισμό υποχρέωσης για τουλάχιστον δώδεκα μήνες μετά την περίοδο αναφοράς.

Η Εταιρεία κατατάσσει όλα τα λοιπά στοιχεία ως μη κυκλοφορούντα.

Η Εταιρεία κατατάσσει μια υποχρέωση ως βραχυπρόθεσμη όταν:

- αναμένει να διακανονίσει την υποχρέωση κατά την κανονική πορεία του κύκλου εκμετάλλευσής της,
- κατέχει την υποχρέωση κυρίως για εμπορικούς σκοπούς,
- η υποχρέωση αναμένεται να διακανονιστεί εντός δώδεκα μηνών από την περίοδο αναφοράς ή
- η οικονομική οντότητα δεν κατέχει ανεπιφύλακτο δικαίωμα αναβολής του διακανονισμού της υποχρέωσης για τουλάχιστον δώδεκα μήνες μετά την περίοδο αναφοράς.

Η οικονομική οντότητα κατατάσσει όλες τις λοιπές υποχρεώσεις ως μακροπρόθεσμες.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις κατατάσσονται ως μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις.

Εύλογη αξία χρηματοοικονομικών στοιχείων

Η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων που διαπραγματεύονται ενεργά σε οργανωμένες χρηματοοικονομικές αγορές προσδιορίζεται με αναφορά σε διαπραγματεύσιμες τιμές συναλλαγής ενεργού αγοράς και συγκεκριμένα τιμές ζήτησης για τα περιουσιακά στοιχεία και τιμές προσφοράς για τις υποχρεώσεις, στο κλείσιμο της ημέρας κατά την ημερομηνία κατάστασης χρηματοοικονομικής θέσης, χωρίς καμία μείωση των εξόδων συναλλαγής.

Για χρηματοοικονομικά μέσα όπου δεν υπάρχει ενεργός αγορά, η εύλογη αξία προσδιορίζεται χρησιμοποιώντας κατάλληλες τεχνικές αποτίμησης. Οι τεχνικές αποτίμησης περιλαμβάνουν τη μέθοδο προεξοφλημένων ταμειακών ροών, σύγκριση με παρόμοια μέσα για τα οποία υπάρχουν παρατηρήσιμες τιμές, μοντέλα αποτίμησης δικαιωμάτων, πιστωτικά μοντέλα και άλλα σχετικά μοντέλα αποτίμησης.

Για τις τεχνικές προεξοφλημένων ταμειακών ροών, οι εκτιμώμενες μελλοντικές ταμειακές ροές βασίζονται στις καλύτερες δυνατές εκτιμήσεις της διοίκησης και το προεξοφλητικό επιτόκιο που χρησιμοποιείται είναι ένα αναφερόμενο στην αγορά επιτόκιο για παρόμοια μέσα. Η χρήση διαφορετικών μοντέλων αποτίμησης και παραδοχών θα μπορούσε να παράγει σημαντικά διαφορετικές εκτιμήσεις εύλογων αξιών.

Εάν η εύλογη αξία δεν μπορεί να επιμετρηθεί αξιόπιστα, αυτά τα χρηματοοικονομικά μέσα επιμετρούνται στο κόστος, το οποίο είναι η εύλογη αξία του τιμήματος που πληρώνεται για την απόκτηση της επένδυσης ή το ποσό που εισπράττεται κατά την έκδοση της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης. Όλα τα κόστη συναλλαγής που είναι άμεσα επιρριφθέντα στην απόκτηση συμπεριλαμβάνονται στο κόστος της επένδυσης.

Η εύλογη αξία ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου είναι το ποσό που εισπράττεται για την πώληση ενός περιουσιακού στοιχείου ή πληρώνεται για το διακανονισμό μιας υποχρέωσης σε μία συναλλαγή υπό κανονικές συνθήκες μεταξύ δύο εμπορικά συναλλασσόμενων κατά την ημερομηνία αποτίμησης της. Η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών στοιχείων των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, όπου αυτό κρίθηκε απαραίτητο, προσδιορίστηκε με την καλύτερη δυνατή εκτίμηση από τη Διοίκηση. Σε περιπτώσεις όπου δεν υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα ή αυτά είναι περιορισμένα από ενεργές χρηματαγορές, οι αποτιμήσεις των εύλογων αξιών προκύπτουν από την εκτίμηση της Διοίκησης σύμφωνα με τις διαθέσιμες πληροφορίες που υπάρχουν.

Οι μέθοδοι αποτίμησης της εύλογης αξίας ιεραρχούνται σε τρία επίπεδα:

Επίπεδο 1: διαπραγματεύσιμες (μη προσαρμοσμένες) τιμές σε ενεργές αγορές για όμοια περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις,

Επίπεδο 2: λοιπές τεχνικές για τις οποίες όλες οι εισροές που έχουν σημαντική επίδραση στην καταγεγραμμένη εύλογη αξία είναι παρατηρήσιμες είτε άμεσα είτε έμμεσα,

Επίπεδο 3: τεχνικές που χρησιμοποιούν εισροές που έχουν σημαντική επίδραση στην καταγεγραμμένη εύλογη αξία και δεν βασίζονται σε παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς.

Οι παρακάτω μέθοδοι και παραδοχές χρησιμοποιήθηκαν για την εκτίμηση της εύλογης αξίας για κάθε κατηγορία χρηματοοικονομικού στοιχείου:

Χρηματικά διαθέσιμα, εμπορικές απαιτήσεις, προκαταβολές και λοιπές απαιτήσεις, προμηθευτές και λοιπές δεδουλευμένες και λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις: Η λογιστική αξία είναι σχεδόν ίδια με την εύλογη επειδή η λήξη αυτών των χρηματοοικονομικών στοιχείων είναι βραχυπρόθεσμη.

Αναγνώριση Εσόδων

Τα έσοδα περιλαμβάνουν την εύλογη αξία πωλήσεων αγαθών και παροχής υπηρεσιών, καθαρά από Φόρο Προστιθέμενης Αξίας, εκπτώσεις και επιστροφές. Τα έσοδα προέρχονται κυρίως από τεχνικά έργα. Η αναγνώριση των εσόδων γίνεται ως εξής:

Πωλήσεις αγαθών

Οι πωλήσεις αγαθών αναγνωρίζονται όταν η Εταιρεία παραδίδει τα αγαθά στους πελάτες, τα αγαθά γίνονται αποδεκτά από αυτούς και η είσπραξη της απαίτησης είναι εύλογα εξασφαλισμένη.

Κατασκευαστικά συμβόλαια

Τα έσοδα και το κέρδος από τα κατασκευαστικά συμβόλαια αναγνωρίζονται σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 15 όπως περιγράφεται παρακάτω στη σημείωση «Συμβόλαια για έργα υπό εκτέλεση».

Παροχή υπηρεσιών

Τα έσοδα από παροχή υπηρεσιών λογίζονται την περίοδο που παρέχονται οι υπηρεσίες, με βάση το στάδιο ολοκλήρωσης της παρεχόμενης υπηρεσίας σε σχέση με το σύνολο των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Έσοδα από τόκους

Τα έσοδα από τόκους αναγνωρίζονται βάσει χρονικής αναλογίας και με την χρήση του πραγματικού επιτοκίου.

Έσοδα από μερίσματα

Τα μερίσματα, λογίζονται ως έσοδα, όταν θεμελιώνεται το δικαίωμα είσπραξής τους.

Συμβόλαια για έργα υπό εκτέλεση

Σύμβαση κατασκευής είναι μια σύμβαση που έχει συναφθεί ειδικά για την κατασκευή ενός περιουσιακού στοιχείου ή ενός συνδυασμού περιουσιακών στοιχείων, τα οποία είναι στενά αλληλοσυνδεδεμένα ή αλληλεξαρτώμενα σε ότι αφορά το σχεδιασμό τους, την τεχνολογία και τη λειτουργία τους ή τον τελικό σκοπό ή χρήση τους.

Τα έσοδα που αφορούν σε κατασκευαστικά συμβόλαια αναγνωρίζονται όταν πραγματοποιούνται.

Όταν το αποτέλεσμα ενός κατασκευαστικού συμβολαίου δεν μπορεί να εκτιμηθεί με αξιοπιστία, ως έσοδο από το συμβόλαιο αναγνωρίζονται μόνο τα έσοδα που έχουν πραγματοποιηθεί και αναμένεται να εισπραχθούν.

Όταν το αποτέλεσμα ενός κατασκευαστικού συμβολαίου μπορεί να εκτιμηθεί με αξιοπιστία, το έσοδο και τα έσοδα του συμβολαίου αναγνωρίζονται κατά τη διάρκεια του συμβολαίου, αντίστοιχα, ως έσοδο και έξοδο. Η Εταιρεία χρησιμοποιεί τη μέθοδο της ποσοστιαίας ολοκλήρωσης για να καθορίσει το κατάλληλο ποσό εσόδου και εξόδου που

θα αναγνωρίσει σε μια συγκεκριμένη περίοδο. Το στάδιο ολοκλήρωσης μετράται βάσει των εξόδων που έχουν πραγματοποιηθεί έως την ημερομηνία του ισολογισμού σε σχέση με τα συνολικά εκτιμώμενα έξοδα για κάθε συμβόλαιο. Όταν είναι πιθανό το συνολικό κόστος του συμβολαίου να υπερβεί το συνολικό έσοδο, τότε η αναμενόμενη ζημία αναγνωρίζεται άμεσα στα αποτελέσματα χρήσεως ως έξοδο.

Για τον καθορισμό του κόστους που πραγματοποιήθηκε έως το τέλος της χρήσης, τυχόν έξοδα που σχετίζονται με μελλοντικές εργασίες αναφορικά με το συμβόλαιο εξαιρούνται και εμφανίζονται ως έργο σε εξέλιξη. Το σύνολο του κόστους που πραγματοποιήθηκε και του κέρδους / ζημίας που αναγνωρίστηκε για κάθε συμβόλαιο συγκρίνεται με τις προοδευτικές τιμολογήσεις μέχρι το τέλος της χρήσης.

Όπου τα πραγματοποιηθέντα έξοδα πλέον των καθαρών κερδών (μείον των ζημιών) που έχουν αναγνωρισθεί υπερβαίνουν τις προοδευτικές τιμολογήσεις, η διαφορά εμφανίζεται ως απαίτηση από πελάτες συμβολαίων έργων στο κονδύλι «Πελάτες και λοιπές απαιτήσεις». Όταν οι προοδευτικές τιμολογήσεις υπερβαίνουν τα πραγματοποιηθέντα έξοδα πλέον των καθαρών κερδών (μείον των ζημιών) που έχουν αναγνωρισθεί, το υπόλοιπο εμφανίζεται ως υποχρέωση προς τους πελάτες συμβολαίων έργων στο κονδύλι «Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις».

Κρατικές επιχορηγήσεις

Οι επιχορηγήσεις που αφορούν περιουσιακά στοιχεία είναι κρατικές επιχορηγήσεις, που σύμφωνα με το ΔΛΠ 20 «Λογιστική των Κρατικών Επιχορηγήσεων», έχουν ως βασικό όρο ότι, η επιχείρηση που τις δικαιούται πρέπει να αγοράσει, κατασκευάσει ή με οποιοδήποτε άλλο τρόπο, αποκτήσει μακροπρόθεσμα περιουσιακά στοιχεία.

Οι κρατικές επιχορηγήσεις που αφορούν περιουσιακά στοιχεία, πρέπει να εμφανίζονται στον κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης, είτε ως αναβαλλόμενο έσοδο, είτε αφαιρετικά της λογιστικής αξίας των σχετικών περιουσιακών στοιχείων.

Φόροι

Τρέχων φόρος εισοδήματος

Οι τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις (περιουσιακά στοιχεία) για την τρέχουσα και τις προηγούμενες περιόδους επιμετρούνται στο ποσό που αναμένεται να πληρωθεί στις φορολογικές αρχές (ή να ανακτηθεί από αυτές), με τη χρήση φορολογικών συντελεστών (και φορολογικών νόμων) που έχουν θεσπιστεί ή ουσιαστικά θεσπιστεί, μέχρι την ημερομηνία της κατάστασης χρηματοοικονομικής θέσης.

Ο φόρος εισοδήματος αναγνωρίζεται στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος της περιόδου, εκτός του φόρου εκείνου που αφορά συναλλαγές που καταχωρήθηκαν απευθείας στα ίδια κεφάλαια, στην οποία περίπτωση καταχωρείται απευθείας, κατά ανάλογο τρόπο, στα ίδια κεφάλαια.

Οι τρέχοντες φόροι εισοδήματος περιλαμβάνουν τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις ή και απαιτήσεις προς τις δημοσιονομικές αρχές που σχετίζονται με τους πληρωτέους φόρους επί του φορολογητέου εισοδήματος της περιόδου και οι τυχόν πρόσθετοι φόροι εισοδήματος που αφορούν προηγούμενες χρήσεις.

Αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος

Ο αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος υπολογίζεται χρησιμοποιώντας τη μέθοδο της υποχρέωσης σε όλες τις προσωρινές διαφορές κατά την ημερομηνία της κατάστασης χρηματοοικονομικής θέσης μεταξύ της φορολογικής βάσης των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων, και τις λογιστικές τους αξίες για σκοπούς χρηματοοικονομικής πληροφόρησης.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις αναγνωρίζονται για όλες τις φορολογητέες προσωρινές διαφορές:

- Εκτός εάν η υποχρέωση για αναβαλλόμενους φόρους εισοδήματος προκύπτει από την απόσβεση της υπεραξίας ή την αρχική αναγνώριση ενός στοιχείου του ενεργητικού ή παθητικού σε μία συναλλαγή η οποία δεν είναι συνένωση Εταιρειών και κατά την στιγμή της συναλλαγής δεν επηρεάζει ούτε το λογιστικό κέρδος ούτε το φορολογητέο κέρδος ή ζημία.

- Αναφορικά με τις προσωρινές φορολογικές διαφορές που σχετίζονται με επενδύσεις σε θυγατρικές, συγγενείς Εταιρείες και συμμετοχές σε κοινοπραξίες εκτός όπου ο χρόνος αντιστροφής των προσωρινών διαφορών μπορεί να ελεγχθεί και είναι πιθανό ότι οι προσωρινές διαφορές δεν θα αντιστραφούν στο προβλεπόμενο μέλλον. Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις αναγνωρίζονται για όλες τις εκπιπτόμενες προσωρινές διαφορές και μεταφερόμενες φορολογικές ζημίες, στο βαθμό που είναι πιθανό ότι θα υπάρχει διαθέσιμο φορολογητέο κέρδος το οποίο θα χρησιμοποιηθεί έναντι των εκπιπτόμενων προσωρινών διαφορών και των μεταφερόμενων αχρησιμοποίητων φορολογικών ζημιών.
- Εκτός της περίπτωσης όπου η απαίτηση για αναβαλλόμενο φόρο εισοδήματος που σχετίζεται με τις εκπιπτόμενες προσωρινές διαφορές προκύπτει από την αρχική αναγνώριση στοιχείου του ενεργητικού ή του παθητικού σε μια συναλλαγή που δεν αποτελεί συνένωση Εταιρειών και τη στιγμή της συναλλαγής δεν επηρεάζει ούτε το λογιστικό κέρδος ούτε το φορολογητέο κέρδος ή ζημία.
- Αναφορικά με τις εκπιπτόμενες προσωρινές διαφορές που σχετίζονται με επενδύσεις σε θυγατρικές, συγγενείς και συμμετοχές σε κοινοπραξίες, αναγνωρίζεται απαίτηση από αναβαλλόμενο φόρο εισοδήματος στο βαθμό που είναι πιθανό ότι οι προσωρινές διαφορές αντιστραφούν στο προβλεπόμενο μέλλον και θα υπάρχει διαθέσιμο φορολογητέο κέρδος το οποίο θα χρησιμοποιηθεί έναντι των προσωρινών διαφορών.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις επανεκτιμώνται σε κάθε ημερομηνία της κατάστασης χρηματοοικονομικής θέσης και μειώνονται στο βαθμό που δεν θεωρείται πιθανό ότι θα υπάρξουν αρκετά φορολογητέα κέρδη έναντι των οποίων μέρος ή το σύνολο των απαιτήσεων από αναβαλλόμενους φόρους εισοδήματος μπορεί να χρησιμοποιηθεί.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις υπολογίζονται με βάση τους φορολογικούς συντελεστές που αναμένεται να είναι σε ισχύ την χρήση που η απαίτηση θα πραγματοποιηθεί ή η υποχρέωση θα τακτοποιηθεί, και βασίζονται στους φορολογικούς συντελεστές (και φορολογικούς νόμους) που είναι σε ισχύ ή έχουν θεσμοθετηθεί ή ουσιαστικά θεσμοθετηθεί κατά την ημερομηνία της κατάστασης χρηματοοικονομικής θέσης.

Ο φόρος εισοδήματος που σχετίζεται με στοιχεία τα οποία έχουν αναγνωρισθεί απ' ευθείας στα ίδια κεφάλαια καταχωρείται απ' ευθείας στα ίδια κεφάλαια και όχι στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος.

Μετατροπή ξένων νομισμάτων

Λειτουργικό νόμισμα και νόμισμα παρουσίασης

Τα στοιχεία των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της Εταιρείας επιμετρούνται βάσει του νομίσματος του πρωτεύοντος οικονομικού περιβάλλοντος, στο οποίο κάθε Εταιρεία λειτουργεί («λειτουργικό νόμισμα»). Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας παρουσιάζονται σε Ευρώ που είναι το λειτουργικό νόμισμα και το νόμισμα παρουσίασης της Εταιρείας. Σύμφωνα με το ΔΛΠ 21 οι συναλλαγματικές διαφορές αναγνωρίζονται σε αποθεματικό της καθαρής θέσης, αν προέρχονται από μετατροπή στοιχείων οικονομικών μονάδων που έχουν διαφορετικό λειτουργικό νόμισμα από το νόμισμα της Εταιρείας.

Συναλλαγές και υπόλοιπα

Οι συναλλαγές σε άλλα νομίσματα μετατρέπονται σε Ευρώ χρησιμοποιώντας τις συναλλαγματικές ισοτιμίες που ήταν σε ισχύ κατά την ημερομηνία των συναλλαγών. Κατά την ημερομηνία σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων τα νομισματικά στοιχεία του ενεργητικού και παθητικού που είναι εκφρασμένα σε άλλα νομίσματα προσαρμόζονται ώστε να αντανakλούν τις τρέχουσες συναλλαγματικές ισοτιμίες.

Τα κέρδη και οι ζημίες που προκύπτουν από τη αποτίμηση τέλους χρήσεως νομισματικών στοιχείων σε ξένα νομίσματα απεικονίζονται στις επισυναπτόμενες καταστάσεις συνολικού εισοδήματος. Τα κέρδη ή ζημίες που προκύπτουν από συναλλαγές απεικονίζονται επίσης στις καταστάσεις συνολικού εισοδήματος.

Διανομή μερισμάτων

Η διανομή μερισμάτων στους μετόχους της μητρικής αναγνωρίζεται ως υποχρέωση στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις την ημερομηνία κατά την οποία η διανομή εγκρίνεται από την Γενική Συνέλευση των μετόχων.

Ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία

Τα πάγια στοιχεία του ενεργητικού απεικονίζονται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις στις αξίες κτήσεως τους μείον τις συσσωρευμένες αποσβέσεις και τυχόν ζημιά απομείωσης. Το κόστος κτήσεως περιλαμβάνει όλες τις άμεσα επιρριπτέες δαπάνες για την απόκτηση των στοιχείων.

Μεταγενέστερες δαπάνες καταχωρούνται σε επαύξηση της λογιστικής αξίας των ενσωμάτων παγίων ή ως ξεχωριστό πάγιο μόνον κατά την έκταση που οι δαπάνες αυτές αυξάνουν τα μελλοντικά οικονομικά οφέλη που αναμένεται να εισρεύσουν από την χρήση του παγίου στοιχείου και το κόστος τους μπορεί να επιμετρηθεί αξιόπιστα. Τα κόστη επισκευών και συντηρήσεων καταχωρούνται στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος όταν πραγματοποιούνται.

Στις παρούσες ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις οι αποσβέσεις των άλλων στοιχείων των ενσωμάτων παγίων (πλην οικοπέδων τα οποία δεν αποσβένονται) υπολογίζονται με μέθοδο μέσα στην ωφέλιμη ζωή τους που είναι ως εξής:

Κατηγορία παγίου	Ωφέλιμη Ζωή (έτη)
Κτίρια	50 έτη
Μηχανήματα	10 έτη
Μεταφορικά μέσα	6 έως 7 έτη
Ηλεκτρονικοί υπολογιστές	5 έως 10 έτη
Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	5 έως 10 έτη

Οι υπολειμματικές αξίες και οι ωφέλιμες ζωές των ενσωμάτων παγίων υπόκεινται σε επανεξέταση σε κάθε ημερομηνία κατάστασης χρηματοοικονομικής θέσης. Όταν οι λογιστικές αξίες των ενσωμάτων ακινητοποιήσεων υπερβαίνουν την ανακτήσιμη αξία τους, η διαφορά (απομείωση) καταχωρείται άμεσα ως ζημιά στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος.

Κατά την πώληση ενσωμάτων ακινητοποιήσεων, οι διαφορές μεταξύ του τιμήματος που λαμβάνεται και της λογιστικής τους αξίας καταχωρούνται ως κέρδη ή ζημίες στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος. Οι επισκευές και συντηρήσεις καταχωρούνται στα έξοδα της περιόδου που αφορούν.

Επενδυτικά ακίνητα

Τα επενδυτικά ακίνητα που περιλαμβάνουν γη και κτίρια (γραφεία), κατέχονται από την Εταιρεία για μακροπρόθεσμες αποδόσεις ενοικίου και δε χρησιμοποιούνται από αυτήν. Τα επενδυτικά ακίνητα παρουσιάζονται σε κόστος μείον σωρευμένες αποσβέσεις και τυχόν ζημίες απομείωσης. Τα οικόπεδα δεν αποσβένονται. Οι αποσβέσεις των κτιρίων υπολογίζονται με τη σταθερή μέθοδο στη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους.

Όταν οι λογιστικές αξίες των επενδυτικών ακινήτων υπερβαίνουν την ανακτήσιμη αξία τους, η διαφορά (απομείωση) καταχωρείται άμεσα ως έξοδο στην κατάσταση συνολικών εσόδων της χρήσης.

Μεταφορές στα επενδυτικά ακίνητα πραγματοποιούνται εφόσον υπάρχει μεταβολή στη χρήση του ακινήτου, η οποία αποδεικνύεται από το τέλος της ιδιόχρησης, ή την απαρχή λειτουργικής μίσθωσης σε εκτός Εταιρείας φυσικό ή νομικό πρόσωπο.

Μεταφορές από επενδυτικά ακίνητα πραγματοποιούνται εφόσον υπάρχει μεταβολή στη χρήση του ακινήτου η οποία αποδεικνύεται από την απαρχή ιδιόχρησης.

Μισθώσεις

Οι χρηματοδοτικές μισθώσεις, που μεταφέρουν στην Εταιρεία ουσιαδώς όλους τους κινδύνους και τα οφέλη που απορρέουν από την κυριότητα του μισθωμένου στοιχείου, κεφαλαιοποιούνται κατά την έναρξη της μίσθωσης στην εύλογη αξία του μισθίου ή, εάν είναι μικρότερη, στην παρούσα αξία των ελάχιστων μισθωμάτων. Οι πληρωμές για χρηματοδοτικές μισθώσεις επιμερίζονται μεταξύ των χρηματοοικονομικών εξόδων και της μείωσης της χρηματοδοτικής υποχρέωσης ώστε να επιτευχθεί ένα σταθερό επιτόκιο στο εναπομείναν υπόλοιπο της υποχρέωσης. Οι αντίστοιχες υποχρεώσεις από μισθώματα, καθαρές από χρηματοοικονομικά έξοδα, απεικονίζονται στις υποχρεώσεις. Το μέρος του χρηματοοικονομικού εξόδου που αφορά σε χρηματοδοτικές μισθώσεις αναγνωρίζεται στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος κατά τη διάρκεια της μίσθωσης. Τα πάγια που αποκτήθηκαν με χρηματοδοτική μίσθωση αποσβένονται στη μικρότερη περίοδο μεταξύ της ωφέλιμης ζωής των παγίων στοιχείων και της διάρκειας μίσθωσής τους. Δεν υπήρχαν τέτοιου είδους μισθώσεις έως την περίοδο που παρουσιάζεται.

Συμφωνίες μισθώσεων όπου ο εκμισθωτής μεταβιβάζει το δικαίωμα χρήσης ενός στοιχείου του ενεργητικού για μια συμφωνημένη χρονική περίοδο, χωρίς ωστόσο να μεταβιβάζει και τους κινδύνους και ανταμοιβές της ιδιοκτησίας του παγίου στοιχείου, ταξινομούνται ως λειτουργικές μισθώσεις. Οι πληρωμές που γίνονται για λειτουργικές μισθώσεις αναγνωρίζονται στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος αναλογικά κατά τη διάρκεια της μίσθωσης.

Άυλα περιουσιακά στοιχεία

Στα άυλα περιουσιακά στοιχεία συμπεριλαμβάνονται οι άδειες. Οι άδειες λογισμικού αποτιμώνται στο κόστος κτήσεως μείον τις αποσβέσεις. Οι αποσβέσεις διενεργούνται με την σταθερή μέθοδο κατά την διάρκεια της ωφέλιμης ζωής των στοιχείων αυτών η οποία κυμαίνεται από 1 έως 5 χρόνια.

Δαπάνες που απαιτούνται για την ανάπτυξη και συντήρηση του λογισμικού αναγνωρίζονται ως έξοδα όταν πραγματοποιούνται.

Χρηματοοικονομικά μέσα – αρχική αναγνώριση και μεταγενέστερη επιμέτρηση

Χρηματοοικονομικό μέσο είναι κάθε σύμβαση που δημιουργεί ταυτόχρονα ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο για μια οικονομική οντότητα και μια χρηματοοικονομική υποχρέωση ή έναν συμμετοχικό τίτλο για μια άλλη οικονομική οντότητα.

A. Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία

I. Αρχική Αναγνώριση

Ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό ενεργητικό ή μία χρηματοοικονομική υποχρέωση αναγνωρίζονται στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης της Εταιρείας, όταν η Εταιρεία καθίσταται μέρος των συμβατικών όρων του μέσου.

II. Αρχική Επιμέτρηση

Η Εταιρεία επιμετρά τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και τις υποχρεώσεις κατά την αρχική αναγνώριση στην εύλογη αξία πλέον/μείον τα κόστη συναλλαγής που συνδέονται με την απόκτηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού ή την έκδοση χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων, αντίστοιχα (άλλα από τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις στην ΕΑΜΚΑ). Η Εταιρεία αναγνωρίζει αρχικά τις εμπορικές απαιτήσεις όπου δεν περιλαμβάνεται σημαντικό σκέλος χρηματοδότησης στη τιμή συναλλαγής τους.

III. Κατάταξη και Επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού

1. Εμπορικές Απαιτήσεις και Χρεωστικοί τίτλοι

Όλα τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά ενεργητικού που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9, επιμετρούνται μετά την αρχική τους αναγνώριση στο αποσβεσμένο κόστος ή στην εύλογη αξία. Η βάση για την επιμέτρησή τους εξαρτάται τόσο από το επιχειρηματικό μοντέλο της Εταιρείας για τη διαχείριση των χρηματοοικονομικών του στοιχείων ενεργητικού, όσο από τα χαρακτηριστικά των συμβατικών ταμειακών ροών τους. Η αξιολόγηση της Εταιρείας σχετικά με το επιχειρηματικό της μοντέλο καθορίζεται σε επίπεδο χαρτοφυλακίου, ο οποίος να αντανακλά πως ομάδες χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού που διακρατούνται μέσα στο ίδιο χαρτοφυλάκιο διαχειρίζονται μαζί για να επιτευχθεί ο επιχειρηματικός στόχος της Εταιρείας, αντί κάθε μέσο χωριστά. Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που δημιουργούν ταμειακές ροές, που αποτελούνται αποκλειστικά από πληρωμές κεφαλαίου και τόκων, ταξινομούνται λαμβάνοντας υπόψη το επιχειρηματικό μοντέλο διακράτησης αυτών των μέσων. Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού τα οποία διακρατούνται υπό επιχειρηματικό μοντέλο με στόχο την κατοχή τους μέχρι την λήξη και την συλλογή των συμβατικών ταμειακών ροών, επιμετρούνται στο αποσβεσμένο κόστος. Εάν στο επιχειρηματικό μοντέλο υπάρχει πρόθεση κατοχής των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού ώστε να εισπράττονται οι συμβατικές ταμειακές ροές, αλλά αναμένεται η πώληση τους όταν είναι απαραίτητο (π.χ. ώστε να εκπληρωθεί μια ειδική ανάγκη ρευστότητας), τότε αυτά τα μέσα επιμετρούνται στην ΕΑΜΛΣΕ. Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που διακρατούνται εντός επιχειρηματικού μοντέλου διαφορετικού από τα ανωτέρω, επιμετρούνται στην ΕΑΜΚΑ.

Η Εταιρεία έχει ένα επιχειρηματικό μοντέλο εντός του οποίου διαχειρίζεται τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού, το οποίο αντανακλά τον τρόπο που η Εταιρεία τα διαχειρίζεται προκειμένου να παράγει ταμειακές ροές. Συγκεκριμένα, τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού της Εταιρείας διακρατούνται εντός ενός επιχειρηματικού μοντέλου στόχος του οποίου είναι η διακράτηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού για την είσπραξη των συμβατικών ταμειακών ρών. Σύμφωνα με αυτό τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού της Εταιρείας διακρατούνται μέχρι τη λήξη τους και εισπράττονται οι συμβατικές ταμειακές ροές τους.

Η Εταιρεία για την διενέργεια της αξιολόγησης του αν οι ταμειακές ροές θα πραγματοποιηθούν εισπράττοντας τις αντίστοιχες πληρωμές κατά την διάρκεια της ζωής του χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού, εξετάζει την συχνότητα, την αξία και το χρόνο των πωλήσεων των προηγούμενων περιόδων, τον λόγο αυτών των πωλήσεων και τις προσδοκίες της Εταιρείας αναφορικά με μελλοντικές πωλήσεις.

Εκτός από τα ανωτέρω, η Εταιρεία εξετάζει όλες τις σχετικές πληροφορίες για να αξιολογήσει το επιχειρηματικό μοντέλο, εξαιρουμένων των σεναρίων που δεν αναμένει η Εταιρεία να συμβούν, όπως το “χειρότερο σενάριο” ή το “ακραίο σενάριο”. Κατά την εκτέλεση αυτής της άσκησης, η Εταιρεία εξετάζει όλες τις διαθέσιμες και σχετικές πληροφορίες, όπως μεταξύ άλλων πως επιμετρώνται η απόδοση των περιουσιακών στοιχείων και πως γίνεται η διαχείριση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων.

Κατά την αρχική αναγνώριση ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού, η Εταιρεία καθορίζει εάν αποτελεί μέρος του υπάρχοντος επιχειρηματικού μοντέλου ή εάν αντιπροσωπεύει ένα νέο επιχειρηματικό μοντέλο.

Η Εταιρεία επαναξιολογεί το επιχειρηματικό μοντέλο σε κάθε περίοδο αναφοράς ώστε να προσδιορίσει εάν το επιχειρηματικό μοντέλο άλλαξε σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο αναφοράς. Για τις τρέχουσες περιόδους αναφοράς της τρέχουσας χρήσης, η Εταιρεία δεν εντόπισε κάποια αλλαγή στο επιχειρηματικό της μοντέλο.

2. Μετοχές

Τα χρηματοοικονομικά μέσα που ανταποκρίνονται στον ορισμό των μετοχών, όπως προβλέπεται από το ΔΛΠ 32, επιμετρούνται μεταγενέστερα της αρχικής αναγνώρισης στην ΕΑΜΚΑ. Η Εταιρεία μπορεί να επιλέξει αμετάκλητα να παρουσιάζει στα λοιπά συνολικά έσοδα τις μεταβολές της εύλογης αξίας των μετοχών, με την προϋπόθεση ότι οι μετοχές δεν διακρατούνται για διαπραγμάτευση. Η Εταιρεία κάνει την ανωτέρω αμετάκλητη επιλογή μεμονωμένα για κάθε περιουσιακό στοιχείο που πληροί τον ορισμό της μετοχής κατά το ΔΛΠ 32.

3. Αναταξινόμησης

Εάν το επιχειρηματικό μοντέλο, υπό το οποίο η Εταιρεία διακρατά τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά της στοιχεία, αλλάξει εξαιτίας εξωτερικών ή εσωτερικών αλλαγών οι οποίες θεωρούνται σημαντικές για την δραστηριότητα της Εταιρείας και είναι ευαπόδεικτες επέρχεται αναταξινόμηση όλων των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που έχουν επηρεαστεί. Η αναταξινόμηση εφαρμόζεται μελλοντικά της ημερομηνίας αναταξινόμησης η οποία είναι η πρώτη μέρα της πρώτης τριμηνιαίας περιόδου αναφοράς μετά την αλλαγή του επιχειρηματικού μοντέλου. Οι αναταξινόμησης αναμένονται να είναι πολύ σπάνιες. Οι επενδύσεις σε μετοχές για τις οποίες η Εταιρεία έχει επιλέξει αμετάκλητα τον προσδιορισμό σε ΕΑΜΛΣΕ και κάθε χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο το οποίο έχει προσδιοριστεί στην ΕΑΜΚΑ κατά την αρχική αναγνώριση, δεν μπορούν να αναταξινομηθούν, καθώς ο προσδιορισμός τους κατά την αρχική αναγνώριση είναι αμετάκλητος. Κατά την διάρκεια της τρέχουσας χρήσης, δεν έγιναν αναταξινόμησης καθώς δεν υπήρχε αλλαγή του επιχειρηματικού μοντέλου υπό του οποίου η Εταιρεία διακρατά τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού.

IV. Κατάταξη και Επιμέτρηση των Χρηματοοικονομικών Υποχρεώσεων

Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις κατατάσσονται είτε ως χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις στην ΕΑΜΚΑ είτε ως λοιπές χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις (ήτοι στο αποσβεσμένο κόστος). Η Εταιρεία δεν έχει κατατάξει καμία από τις χρηματοοικονομικές του υποχρεώσεις στην ΕΑΜΚΑ.

Η Εταιρεία επιμετρά τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις, όπως τα ομολογιακά δάνεια, τα έντοκα τραπεζικά δάνεια και τις υπεραναλήψεις στο αποσβεσμένο κόστος (ήτοι λοιπές χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις). Τα κόστη χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένων επαυξήσεων καταβλητέων κατά τον διακανονισμό ή εξοφλήσεων και άμεσων κοστών έκδοσης, αντιμετωπίζονται λογιστικά σε δεδουλευμένη βάση στο λογαριασμό αποτελεσμάτων χρησιμοποιώντας την μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου, και προστίθενται στην λογιστική αξία του μέσου στον βαθμό που δεν διακανονίζονται στο έτος στο οποίο δημιουργούνται.

V. Επιμέτρηση της Απομείωσης των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού

Η Εταιρεία επιμετρά την πρόβλεψη ζημίας των απαιτήσεων από πελάτες ως εκτίμηση της παρούσας αξίας των υστερήσεων ταμειακών ροών κατά την διάρκεια ζωής των απαιτήσεων από πελάτες. Ως υστέρηση ταμειακών ροών νοείται η διαφορά μεταξύ των ταμειακών ροών που οφείλονται στην Εταιρεία όπως προβλέπεται συμβατικά σύμφωνα και των ταμειακών ροών που η Εταιρεία αναμένει να εισπράξει.

Η Εταιρεία υιοθέτησε την απλοποιημένη προσέγγιση όσον αφορά την εκτίμηση των ΑΠΖ για τις απαιτήσεις από πελάτες. Η Εταιρεία σε κάθε ημερομηνία αναφοράς, επιμετρά την πρόβλεψη ζημίας των απαιτήσεων από πελάτες σε ποσό που ισούται με τις πιστωτικές ζημίες καθ' όλη τη διάρκεια ζωής. Συνεπώς, όλες οι απαιτήσεις από πελάτες της Εταιρείας κατατάσσονται στις δυο ακόλουθες κατηγορίες:

Στάδιο 2: Επιμέτρηση των ΑΠΖ καθ' όλη τη διάρκεια ζωής - χωρίς πιστωτική απομείωση. Εάν το χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού έχει σημαντική αύξηση πιστωτικού κινδύνου από την αρχική αναγνώριση, αλλά δεν έχει ακόμη απομειωθεί, κατατάσσεται στο Στάδιο 2 και επιμετράται στις ΑΠΖ της συνολικής ζωής, που ορίζεται ως αναμενόμενη πιστωτική ζημία που οφείλεται σε όλα τα πιθανά πιστωτικά γεγονότα κατά την διάρκεια της αναμενόμενης ζωής του. Στάδιο 3: Επιμέτρηση των ΑΠΖ για την συνολική ζωή των στοιχείων – με πιστωτική απομείωση. Εάν το χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού ορίζεται ως πιστωτικά απομειωμένο, μεταφέρεται στο Στάδιο 3 και επιμετράται στις ΑΠΖ για την συνολική ζωή του. Αντικειμενικό τεκμήριο για ένα πιστωτικά απομειωμένο χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού αποτελεί η καθυστέρηση άνω των 90 ημερών, καθώς και άλλες πληροφορίες σχετικά με σημαντικές οικονομικές δυσκολίες του χρεώστη.

Τα ακόλουθα είναι τα βασικά δεδομένα που εισάγονται για την εφαρμογή των λογιστικών πολιτικών της Εταιρείας, όσον αφορά τις εκτιμήσεις των ΑΠΖ της Εταιρείας:

- Άνοιγμα σε Αθέτηση (“EAD”): αντιπροσωπεύει το ποσό του ανοίγματος κατά την ημερομηνία αναφοράς.
- Πιθανότητα Αθέτησης (“PD”): Η πιθανότητα αθέτησης είναι μια εκτίμηση της πιθανότητας εντός του συγκεκριμένου χρονικού ορίζοντα. Η Εταιρεία υπολογίζει τις Πιθανότητες Αθέτησης, χρησιμοποιώντας ιστορικά στοιχεία, τις παραδοχές και τις μελλοντικές εκτιμήσεις.
- Ζημία σε Περίπτωση Αθέτησης (“LGD”): αντιπροσωπεύει την εκτίμηση της ζημίας που θα πραγματοποιηθεί κατά την ημερομηνία αθέτησης. Η Ζημία σε Περίπτωση Αθέτησης υπολογίζεται ως η διαφορά μεταξύ των συμβατικών ταμειακών ροών του μέσου που οφείλονται και των αναμενόμενων μελλοντικών ταμειακών ροών του μέσου που αναμένεται να εισπραχθούν. Ο προσδιορισμός της Ζημίας σε Περίπτωση Αθέτησης εξετάζει επίσης και την επίδραση της ανάκτησης των αναμενόμενων ταμειακών ροών που προκύπτουν από τις εξασφαλίσεις που διακρατά η Εταιρεία.

Η Εταιρεία κατέχει εξασφαλίσεις ως μέσα μετρίασης του πιστωτικού κινδύνου που σχετίζονται με τις απαιτήσεις από πελάτες, όπως επιταγές, μετρητά, ενέγγυες πιστώσεις κ.α..

Την 31.12.2018 η Εταιρεία δεν κατείχε κάποια απαίτηση από πελάτες για την οποία να μην έχει αναγνωριστεί ΑΠΖ, λόγω της επίδρασης οποιασδήποτε αντίστοιχης εξασφάλισης.

Στο επίκεντρο της επιμέτρησης της ΑΠΖ είναι ο ορισμός της αθέτησης. Η Εταιρεία θεωρεί γεγονός αθέτησης όταν ο οφειλέτης είναι σε καθυστέρηση για περισσότερες από 90 ημέρες ή δεν είναι πιθανό να αποπληρώσει τις υποχρεώσεις του στην Εταιρεία λόγω οικονομικών δυσκολιών.

Η Εταιρεία επιμετρά τα ΑΠΖ σε συλλογική βάση για χαρτοφυλάκια απαιτήσεων από πελάτες με παρόμοια πιστωτικά χαρακτηριστικά. Ειδικότερα, η Εταιρεία εκτιμά τις ΑΠΖ ομαδοποιώντας τις απαιτήσεις βάσει των κοινών χαρακτηριστικών κινδύνου και των ημερών καθυστέρησης.

Επιπλέον, η Εταιρεία αξιολογεί τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες που σχετίζονται με τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού της Εταιρείας, λαμβάνοντας υπόψη πληροφορίες που αφορούν το μέλλον. Οι πληροφορίες που αφορούν το μέλλον ενσωματώνονται στο μοντέλο των ΑΠΖ μέσω της εξέτασης διάφορων εσωτερικών και εξωτερικών πηγών της πραγματικής οικονομικής πληροφορίας και των οικονομικών προβλέψεων.

Η Εταιρεία αναγνωρίζει τη σχετιζόμενη πρόβλεψη ζημίας σε κάθε ημερομηνία αναφοράς.

VI. Πάυση αναγνώρισης χρηματοοικονομικής υποχρέωσης

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού (ή κατά περίπτωση το μέρος ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού ή το μέρος μίας ομάδας χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού) από-αναγνωρίζονται όταν:

- Τα δικαιώματα για την εισροή ταμειακών πόρων έχουν εκπνεύσει.
- Η Εταιρεία διατηρεί το δικαίωμα στην εισροή ταμειακών πόρων από το συγκεκριμένο στοιχείο ενεργητικού αλλά έχει αναλάβει ταυτόχρονα μία υποχρέωση προς τρίτους να τα εξοφλήσει πλήρως χωρίς σημαντική καθυστέρηση, υπό την μορφή μίας σύμβασης μεταβίβασης. Η Εταιρεία έχει μεταβιβάσει το δικαίωμα εισροής ταμειακών πόρων από το συγκεκριμένο στοιχείο ενεργητικού ενώ παράλληλα είτε (α) έχει μεταβιβάσει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη ή (β) δεν έχει μεταβιβάσει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη, αλλά έχει μεταβιβάσει τον έλεγχο του συγκεκριμένου στοιχείου. Όπου η Εταιρεία έχει μεταβιβάσει τα δικαιώματα εισροής ταμειακών πόρων από το συγκεκριμένο στοιχείο ενεργητικού αλλά παράλληλα δεν έχει μεταβιβάσει ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη ή τον έλεγχο του συγκεκριμένου στοιχείου, τότε το στοιχείο του ενεργητικού αναγνωρίζεται στο βαθμό της συνεχιζόμενης συμμετοχής της Εταιρείας στο περιουσιακό στοιχείο αυτό. Η συνεχιζόμενη συμμετοχή η οποία έχει τη μορφή εγγύησης επί του μεταβιβαζόμενου στοιχείου αποτιμάται στην χαμηλότερη αξία μεταξύ του αρχικού υπολοίπου του στοιχείου ενεργητικού και του μέγιστου ποσού που μπορεί η Εταιρεία να κληθεί να καταβάλλει.

Όταν η συνεχιζόμενη συμμετοχή είναι υπό την μορφή δικαιωμάτων αγοράς και/ή πώλησης επί του στοιχείου ενεργητικού (συμπεριλαμβανομένου και δικαιωμάτων που διακανονίζονται ταμειακά), ο βαθμός συνεχιζόμενης εμπλοκής της Εταιρείας είναι η αξία του μεταβιβαζόμενου στοιχείου που δύναται η Εταιρεία να επαναγοράσει, με εξαίρεση την περίπτωση ενός δικαιώματος πώλησης του στοιχείου το οποίο αποτιμάται σε εύλογες αξίες, όπου η συνεχιζόμενη συμμετοχή της Εταιρείας περιορίζεται στην χαμηλότερη μεταξύ της εύλογης αξίας του μεταβιβαζόμενου στοιχείου και την τιμή άσκησης του δικαιώματος.

B. Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις

Αρχική αναγνώριση και επιμέτρηση

Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις της Εταιρείας ταξινομούνται, κατά την αρχική αναγνώριση, σαν χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, δάνεια και προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις.

Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία και σε περίπτωση δανείων μειωμένες με τα τυχόν άμεσα έξοδα για την πραγματοποίηση της συναλλαγής.

Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις της Εταιρείας περιλαμβάνουν προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις καθώς και δάνεια συμπεριλαμβανομένων τραπεζικών υπεραναλήψεων.

Μεταγενέστερη επιμέτρηση

Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις

Οι εμπορικές υποχρεώσεις αποτελούν υποχρεώσεις προς πληρωμή για προϊόντα ή υπηρεσίες που έχουν αποκτηθεί κατά την άσκηση της συνήθους εμπορικής δραστηριότητας από προμηθευτές. Οι πληρωτέοι λογαριασμοί κατατάσσονται στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις, εάν η πληρωμή οφείλεται εντός ενός έτους ή λιγότερο. Αν όχι, παρουσιάζονται ως μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις. Οι εμπορικές υποχρεώσεις μεταγενέστερα από την αρχική αναγνώριση αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

Πάυση αναγνώρισης χρηματοοικονομικής υποχρέωσης

Η Εταιρεία διαγράφει μια χρηματοοικονομική υποχρέωση (ή μέρος αυτής) από την κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης της όταν, και μόνον όταν, εξοφλείται, δηλαδή, όταν η υποχρέωση που καθορίζεται στο συμβόλαιο εκπληρώνεται, ακυρώνεται ή εκπνέει.

Στην περίπτωση όπου μία υφιστάμενη υποχρέωση αντικαθίσταται από μία άλλη από τον ίδιο δανειστή, αλλά με ουσιαστικά διαφορετικούς όρους, ή στην περίπτωση όπου υπάρχουν ουσιαστικές αλλαγές στους όρους μίας υφιστάμενης υποχρέωσης, τότε από-αναγνωρίζεται η αρχική υποχρέωση και αναγνωρίζεται μία νέα υποχρέωση και η διαφορά που προκύπτει αναγνωρίζεται στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος.

Η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας μίας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης (ή ενός τμήματος μίας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης) που εξοφλείται ή μεταβιβάζεται σε ένα άλλο μέρος και της ανταλλαγής που καταβάλλεται, συμπεριλαμβανομένων και των μεταβιβαζόμενων εκτός μετρητών περιουσιακών στοιχείων και των αναληφθέντων υποχρεώσεων, αναγνωρίζεται κατάσταση συνολικού εισοδήματος.

Γ. Συμψηφισμός χρηματοοικονομικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων

Οι χρηματοοικονομικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις συμψηφίζονται και το καθαρό ποσό απεικονίζεται στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης μόνο όταν η Εταιρεία έχει νομικά το δικαίωμα αυτό και προτίθεται να τα συμψηφίσει σε καθαρή βάση μεταξύ τους ή να απαιτήσει το περιουσιακό στοιχείο και να διακανονίσει την υποχρέωση ταυτόχρονα.

Απομείωση μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Με την εξαίρεση της υπεραξίας, η οποία ελέγχεται για απομείωση τουλάχιστον σε ετήσια βάση, οι λογιστικές αξίες των λοιπών μακροπρόθεσμων στοιχείων του ενεργητικού ελέγχονται για σκοπούς απομείωσης όταν γεγονότα ή αλλαγές στις συνθήκες υποδηλώνουν ότι η λογιστική αξία μπορεί να μην είναι ανακτήσιμη. Όταν η λογιστική αξία κάποιου περιουσιακού στοιχείου υπερβαίνει το ανακτήσιμο ποσό του, η αντίστοιχη ζημία απομείωσης του καταχωρείται στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος χρήσεως. Η ανακτήσιμη αξία προσδιορίζεται ως η μεγαλύτερη αξία μεταξύ της εύλογης αξίας μείον έξοδα πώλησης και της αξίας χρήσεως.

Εύλογη αξία μείον έξοδα πώλησης είναι το ποσό που μπορεί να ληφθεί από τη πώληση ενός περιουσιακού στοιχείου στα πλαίσια μίας κανονικής συναλλαγής μεταξύ συμμετεχόντων στην αγορά, μετά την αφαίρεση κάθε πρόσθετου άμεσου κόστους διάθεσης του περιουσιακού στοιχείου, ενώ, αξία χρήσης είναι η καθαρή παρούσα αξία των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών που αναμένεται να πραγματοποιηθούν από τη συνεχή χρήση ενός περιουσιακού στοιχείου και από την πρόσοδο που αναμένεται να προκύψει από την διάθεσή του στο τέλος της εκτιμώμενης ωφέλιμης ζωής του.

Για τους σκοπούς προσδιορισμού της απομείωσης, τα στοιχεία του ενεργητικού ομαδοποιούνται στο χαμηλότερο επίπεδο για το οποίο οι ταμειακές ροές δύναται να αναγνωριστούν ξεχωριστά. Αντιλογισμός ζημίας απομείωσης της αξίας περιουσιακών στοιχείων που λογίστηκε σε προηγούμενα έτη, γίνεται μόνο όταν υπάρχουν ικανές ενδείξεις ότι οι εκτιμήσεις που χρησιμοποιήθηκαν για τον υπολογισμό της ανακτήσιμης αξίας έχουν αλλάξει. Στις περιπτώσεις αυτές ο ανωτέρω αντιλογισμός αναγνωρίζεται ως έσοδο. Ενδεχόμενη ζημία από απομείωση υπεραξίας δεν αντιλογίζεται.

Χρηματικά διαθέσιμα και βραχυπρόθεσμες καταθέσεις

Η Εταιρεία θεωρεί τις προθεσμιακές καταθέσεις και άλλες υψηλής ρευστότητας επενδύσεις με αρχική λήξη μικρότερη των τριών μηνών ως χρηματικά διαθέσιμα. Για τη σύνταξη της κατάστασης ταμειακών ροών, τα χρηματικά διαθέσιμα αποτελούνται από μετρητά και καταθέσεις σε τράπεζες, καθώς και χρηματικά διαθέσιμα όπως προσδιορίζονται ανωτέρω.

Αποθέματα

Τα αποθέματα αποτιμώνται στην χαμηλότερη τιμή μεταξύ της τιμής κτήσης και καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας. Η τιμή κτήσης υπολογίζεται βάσει της μεθόδου του μέσου σταθμικού κόστους. Το κόστος των ετοιμών προϊόντων και της παραγωγής σε εξέλιξη προσδιορίζεται με τη μέθοδο του σταθμικού κόστους και αποτελείται από τις πρώτες ύλες, το άμεσο κόστος εργασίας και τα γενικά βιομηχανικά έξοδα τα οποία κατανέμονται με βάση την κανονική παραγωγική δυναμικότητα. Πρόβλεψη για βραδέως κινούμενα ή απαξιωμένα αποθέματα σχηματίζεται εφόσον κρίνεται απαραίτητο.

Δάνεια

Τα δάνεια αρχικά αναγνωρίζονται στο κόστος, που είναι η εύλογη αξία του δανείου που λαμβάνεται, καθαρά από τα έξοδα έκδοσης που σχετίζονται με το δανεισμό. Μετά την αρχική αναγνώριση, αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου. Κέρδη ή ζημιές αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα χρήσης είτε μέσω της διαδικασίας απόσβεσης είτε κατά τη διαγραφή των σχετικών υποχρεώσεων.

Μετοχικό κεφάλαιο

Το μετοχικό κεφάλαιο περιλαμβάνει τις κοινές μετοχές της Εταιρείας που περιλαμβάνονται στα ίδια κεφάλαια.

Έξοδα τα οποία πραγματοποιήθηκαν για την έκδοση μετοχών εμφανίζονται μετά την αφαίρεση του σχετικού φόρου εισοδήματος, σε μείωση του προϊόντος της έκδοσης. Τα έξοδα τα οποία σχετίζονται με την έκδοση μετοχών για την απόκτηση επιχειρήσεων περιλαμβάνονται στο κόστος κτήσεως της επιχειρήσεως που αποκτάται.

Κατά την απόκτηση ιδίων μετοχών, το καταβληθέν τίμημα, συμπεριλαμβανομένων και των σχετικών δαπανών, απεικονίζεται μειωτικά των ιδίων κεφαλαίων (αποθεματικό υπέρ το άρτιο).

Προβλέψεις και Ενδεχόμενες Υποχρεώσεις

Οι προβλέψεις αναγνωρίζονται όταν η Εταιρεία έχει τρέχουσα νομική ή θεσμική υποχρέωση που απορρέει από γεγονότα του παρελθόντος, είναι πιθανό να απαιτηθεί εκροή πόρων που ενσωματώνουν οικονομικά οφέλη για την εξόφληση της υποχρέωσης αυτής, και εφόσον μπορεί να γίνει αξιόπιστη εκτίμηση του ποσού της υποχρέωσης.

Οι προβλέψεις αναθεωρούνται κατά την ημερομηνία κάθε κατάστασης χρηματοοικονομικής θέσης και προσαρμόζονται ώστε να αντιπροσωπεύουν την τρέχουσα αξία του εξόδου που αναμένεται να απαιτηθεί για την εξόφληση της υποχρέωσης. Αν η επίδραση της χρονικής αξίας του χρήματος είναι σημαντική, οι προβλέψεις υπολογίζονται προεξοφλώντας τις αναμενόμενες μελλοντικές ταμειακές ροές με ένα συντελεστή προ φόρων ο οποίος αντικατοπτρίζει τις τρέχουσες εκτιμήσεις της αγοράς για την χρονική αξία του χρήματος, και όπου κρίνεται απαραίτητο, τους κινδύνους που σχετίζονται συγκεκριμένα με την υποχρέωση.

Οι ενδεχόμενες υποχρεώσεις δεν αναγνωρίζονται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις, αλλά γνωστοποιούνται εκτός αν η πιθανότητα εκροής πόρων που ενσωματώνουν οικονομικά οφέλη είναι ελάχιστη. Οι ενδεχόμενες απαιτήσεις δεν αναγνωρίζονται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις, αλλά γνωστοποιούνται όταν μία εισροή οικονομικών ωφελειών είναι πιθανή.

Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω συνταξιοδότησης

Οι υποχρεώσεις για αποζημίωση συνταξιοδότησης δεν υπολογίζονται στη παρούσα αξία των μελλοντικών παροχών που έχουν συσσωρευτεί κατά τη λήξη του έτους, με βάση την αναγνώριση δικαιώματος παροχών των εργαζομένων κατά την διάρκεια της παροχής εργασίας. Οι ανωτέρω υποχρεώσεις συνεπώς, δεν υπολογίζονται με βάση τις οικονομικές και αναλογιστικές παραδοχές και καθορίζονται χρησιμοποιώντας την αναλογιστική μέθοδο αποτίμησης των εκτιμώμενων μονάδων υποχρέωσης (Projected Unit Credit Method). Λόγω του πολύ μικρού αριθμού εργαζομένων που απασχολεί η Εταιρεία, για τον σχηματισμό της πρόβλεψης της αποζημίωσης προσωπικού λόγω συνταξιοδότησης, η Εταιρεία προβαίνει σε υπολογισμό και καταχώρηση του 40% της υποχρέωσης της σύμφωνα με όσα προβλέπει ο Ελληνικός Εμπορικός Νόμος.

4. Υιοθέτηση Νέων και Αναθεωρημένων Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ)

Νέα πρότυπα, τροποποιήσεις προτύπων και διερμηνείες

Συγκεκριμένα νέα πρότυπα, τροποποιήσεις προτύπων και διερμηνείες έχουν εκδοθεί, τα οποία είναι υποχρεωτικά για λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την 1 Ιανουαρίου 2018 ή μεταγενέστερα. Όσα εξ' αυτών αναμένεται να έχουν επίδραση στην Εταιρεία, παρατίθενται παρακάτω.

4.1 Πρότυπα και Διερμηνείες υποχρεωτικά για την κλειόμενη οικονομική χρήση

Επίδραση από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά Μέσα»

Αυτή η σημείωση εξηγεί την επίδραση της υιοθέτησης του ΔΠΧΑ 9 “Χρηματοοικονομικά Εργαλεία” στις Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις της Εταιρείας και περιγράφει τις νέες λογιστικές πολιτικές που εφαρμόζονται από 1 Ιανουαρίου 2018, όπου αυτές διαφοροποιούνται από αυτές που εφαρμόζονταν στις προηγούμενες περιόδους. Οι νέες λογιστικές πολιτικές περιγράφονται στη σημείωση 3.

α. Αλλαγές σε λογιστικές πολιτικές

Το ΔΠΧΑ 9 αντικαθιστά τις προβλέψεις του ΔΛΠ 39 σχετικά με την αναγνώριση, ταξινόμηση και επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων.

Συγκεκριμένα το ΔΠΧΑ 9 προβλέπει τα παρακάτω για την Ταξινόμηση και Επιμέτρηση των Χρηματοοικονομικών Στοιχείων Ενεργητικού:

Ταξινόμηση Χρηματοοικονομικών Στοιχείων Ενεργητικού

Το ΔΠΧΑ 9 εισάγει ένα μοντέλο συνολικής ταξινόμησης βάσει του οποίου τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού κατατάσσονται σε 3 κατηγορίες:

- i. Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού σε Αποσβεσμένο Κόστος
- ii. Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού σε Εύλογη Αξία μέσω Λοιπών Συνολικών Εισοδημάτων (ΕΑΜΛΣΕ)
- iii. Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού σε Εύλογη Αξία μέσω Κατάστασης Αποτελεσμάτων (ΕΑΜΚΑ)

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που έχουν σαν αποτέλεσμα ταμιακές ροές που αποτελούνται μόνο από πληρωμές κεφαλαίου και τόκων ταξινομούνται λαμβάνοντας υπόψη το επιχειρηματικό μοντέλο για τη διακράτηση αυτών των χρηματοοικονομικών εργαλείων. Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που διακρατούνται στα πλαίσια ενός επιχειρηματικού μοντέλου με σκοπό τη διακράτηση τους μέχρι τη λήξη τους και την είσπραξη των συμβατικών ταμιακών ροών τους, επιμετρούνται σε αποσβεσμένο κόστος. Αν το επιχειρηματικό μοντέλο περιλαμβάνει την πρόθεση της διακράτησης των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού για την είσπραξη των συμβατικών ταμιακών ροών τους αλλά προσδοκά να πωλήσει αυτά τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού όταν χρειάζεται (πχ. για την κάλυψη συγκεκριμένων αναγκών ρευστότητας) τότε αυτά τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού επιμετρούνται σε ΕΑΜΛΣΕ.

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που περιλαμβάνουν ταμιακές ροές διαφορετικές από κεφάλαιο και τόκους, όπως επενδύσεις σε κεφάλαια της χρηματαγοράς ή παράγωγα, περιλαμβανομένων και διαχωρισμένων ενσωματωμένων παραγώγων, επιμετρούνται σε ΕΑΜΚΑ. Πάντως ειδικά για μετοχές το ΔΠΧΑ 9 επιτρέπει εναλλακτικά την επιμέτρησή τους σε ΕΑΜΛΣΕ.

Επιμέτρηση της Απομείωσης των Χρηματοοικονομικών Στοιχείων Ενεργητικού

Το ΔΠΧΑ 9 εισάγει την εφαρμογή της μεθόδου της Αναμενόμενης Πιστωτικής Ζημιάς (ΑΠΖ) σε όλα τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που επιμετρώνται σε Αποσβεσμένο Κόστος ή σε ΕΑΜΛΣΕ (με εξαίρεση τις μετοχές). Όπου με το ΔΛΠ 39, μόνο πραγματοποιηθείσες ζημιές έπρεπε να αναγνωρισθούν ως απομείωση των

χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού, με την μέθοδο ΑΠΖ πρέπει να γίνεται εκτίμηση των μελλοντικών πιστωτικών ζημιών χρησιμοποιώντας τα 3 παρακάτω στάδια:

Στάδιο 1: Επιμέτρηση των ΑΠΖ για τους επόμενους 12 μήνες. Περιλαμβάνει όλα τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού με ασήμαντη αύξηση πιστωτικού κινδύνου από την αρχική αναγνώριση και συνήθως αφορά χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που δεν έχουν ξεπεράσει την ημερομηνία οφειλής για περισσότερο από 30 ημέρες. Αναγνωρίζεται η αναλογία των ΑΠΖ για τη συνολική ζωή των στοιχείων που θα προέλθει από πιστωτικά γεγονότα (default events) που είναι πιθανό να συμβούν στη διάρκεια των επομένων 12 μηνών.

Στάδιο 2: Επιμέτρηση των ΑΠΖ για την συνολική ζωή – χωρίς πιστωτική απομείωση. Αν ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού έχει σημαντική αύξηση πιστωτικού κινδύνου από την αρχική αναγνώριση αλλά δεν έχει ακόμη απομειωθεί, κατατάσσεται στο Στάδιο 2 και επιμετρώνεται στις ΑΠΖ της συνολικής ζωής του που ορίζεται ως αναμενόμενη πιστωτική ζημιά ως αποτέλεσμα όλων των πιθανών πιστωτικών γεγονότων όλης της αναμενόμενης ζωής του.

Στάδιο 3: Επιμέτρηση των ΑΠΖ για την συνολική ζωή – με πιστωτική απομείωση. Αν ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού ορίζεται ως πιστωτικά απομειωμένο, μεταφέρεται στο Στάδιο 3 και επιμετρώνεται με την ΑΠΖ για την συνολική ζωή του. Αντικειμενικό τεκμήριο για ένα πιστωτικά απομειωμένο χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού είναι η άνω των 90 ημερών καθυστέρηση από την ημερομηνία οφειλής και άλλες πληροφορίες για σημαντικές οικονομικές δυσκολίες των χρεωστών.

β. Επίδραση στις Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις

Το αποτέλεσμα των αλλαγών στις λογιστικές πολιτικές της Εταιρείας είναι ιδιαίτερα αμελητέο, με αποτέλεσμα να μην υφίσταται ανάγκη προσαρμογής των υπολοίπων έναρξης των «Κερδών εις Νέο».

Επίδραση από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 15 «Έσοδα από συμβάσεις με πελάτες»

Το ΔΠΧΑ 15 “Έσοδα από συμβάσεις με πελάτες” παρέχει ένα ενιαίο περιεκτικό μοντέλο προκειμένου να χρησιμοποιηθεί από τις οικονομικές οντότητες για την λογιστικοποίηση των εσόδων από τις συμβάσεις με πελάτες. Η βασική αρχή του ΔΠΧΑ 15 είναι ότι μία οικονομική οντότητα πρέπει να αναγνωρίζει τα έσοδα με τρόπο που να απεικονίζει τη μεταβίβαση των υποσχόμενων αγαθών ή υπηρεσιών στους πελάτες στο ποσό που αντανακλά το αντάλλαγμα το οποίο εκτιμά ότι δικαιούται έναντι των εν λόγω αγαθών ή υπηρεσιών. Το ΔΠΧΑ 15 εκδόθηκε το Μάιο του 2014 και πρέπει να εφαρμόζεται σε ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1η Ιανουαρίου 2018. Το ΔΠΧΑ 15 καταργεί τα ακόλουθα πρότυπα και διερμηνείες: (α) ΔΛΠ 18, (β) ΔΛΠ. 11, (γ) ΕΔΔΠΧΠ 13, (δ) ΕΔΔΠΧΑ 15, (ε) ΕΔΔΠΧΑ 18 και (στ) ΜΕΔ-31.

Το ΔΠΧΑ 15 είναι ένα σύνθετο ‘Πρότυπο’, το οποίο εισάγει σαφέστερες οδηγίες και απαιτήσεις σε σχέση με το προϊσχύον λογιστικό πλαίσιο κανόνων και αρχών. Απαιτεί την εφαρμογή σημαντικής κρίσης σε ορισμένες περιπτώσεις, ενώ σε άλλες περιπτώσεις, είναι ιδιαίτερα περιγραφικό, αφήνοντας ελάχιστα περιθώρια για την άσκηση υποκειμενικής κρίσης. Σε αντίθεση με το ΔΛΠ 18 που παρέχει διακριτά κριτήρια αναγνώρισης του εσόδου για τα αγαθά και τις υπηρεσίες, το ΔΠΧΑ 15 καταργεί αυτή την διάκριση. Το νέο ‘Πρότυπο’ αντί αυτού επικεντρώνεται στο τρόπο προσδιορισμού των υποχρεώσεων εκτέλεσης και διακρίνει τις υποχρεώσεις εκτέλεσης σε αυτές που εκπληρώνονται σε μια “δεδομένη χρονική στιγμή” και σε αυτές εκπληρώνονται σε “βάθος του χρόνου”. Η διάκριση αυτή καθορίζεται από τον τρόπο με τον οποίο έλεγχος των αγαθών και των υπηρεσιών μεταβιβάζεται στον πελάτη.

Η Εταιρεία πραγματοποίησε ανάλυση των σημαντικών πηγών εσόδων του προκειμένου να προσδιορίσει την ύπαρξη τυχόν αλλαγών μεταξύ του προηγούμενου και του τρέχοντος λογιστικού πλαισίου όπως αυτό ορίζεται από τις διατάξεις του ΔΠΧΑ 15. Αντιπροσωπευτικές συμβάσεις με πελάτες που είναι συναφείς με την λογιστική αντιμετώπιση των συμβάσεων με βάση το νέο ‘Πρότυπο’ (ήτοι υποχρεώσεις εκτέλεσης, τιμή συναλλαγής κτλ.) συμπεριλαμβανομένων των βασικών όρων και των συνθηκών αυτών, εξετάστηκαν διεξοδικά για τους σκοπούς εκπόνησης της μελέτης εκτίμησης της επίδρασης του ΔΠΧΑ 15. Οι λεπτομέρειες των νέων απαιτήσεων του ‘Προτύπου’ αναλύονται στη σημείωση 3 “Βασικές Λογιστικές Αρχές”.

Η Εταιρεία κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η εφαρμογή του ΔΠΧΑ 15 δεν έχει καμία επίδραση στο τρόπο και στον χρόνο αναγνώρισης των εσόδων καθώς επίσης και στον τρόπο επιμέτρησης αυτών σε σύγκριση με την πρακτική που ακολουθούσε με το ΔΛΠ 18 και το ΔΛΠ 11. Το ΔΠΧΑ 15 χρησιμοποιεί τους όρους “συμβατικό περιουσιακό στοιχείο” και “συμβατική υποχρέωση” για να περιγράψει αυτό που ίσως ήταν κοινώς γνωστό ως “δεδουλευμένα έσοδα” και

“έσοδα επόμενων χρήσεων”. Παρόλα αυτά, το νέο ‘Πρότυπο’ δεν απαγορεύει σε μια οικονομική οντότητα να χρησιμοποιεί εναλλακτικές των ανωτέρω περιγραφές στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης. Η Εταιρεία εφάρμοσε την ορολογία του ΔΠΧΑ 15 για να περιγράψει αυτά τα υπόλοιπα.

Η εφαρμογή του ΔΠΧΑ 15 δεν έχει επίδραση στην χρηματοοικονομική θέση ή /και στην χρηματοοικονομική επίδοση της Εταιρείας.

ΕΔΔΠΧΠ 22 «Συναλλαγές σε ξένο νόμισμα και προκαταβολές»

Η ερμηνεία αφορά συναλλαγές σε ξένο νόμισμα ή μέρη συναλλαγών όπου α) υπάρχει τίμημα που καθορίζεται σε ξένο νόμισμα β) η οικονομική οντότητα αναγνωρίζει μια προπληρωθείσα απαίτηση ή μια υποχρέωση από αναβαλλόμενα έσοδα σε σχέση με αυτήν την συναλλαγή, πριν αναγνωρίσει τη σχετική απαίτηση, έξοδο ή έσοδο, και γ) η προπληρωθείσα απαίτηση ή το αναβαλλόμενο έσοδο είναι μη χρηματικά. Η Επιτροπή Διεργητικών κατέληξε ότι η ημερομηνία της συναλλαγής με σκοπό τον καθορισμό της συναλλαγματικής ισοτιμίας είναι η ημερομηνία της αρχικής αναγνώρισης της μη νομισματικής προπληρωθείσας απαίτησης ή του αναβαλλόμενου εσόδου. Σε περίπτωση που υπάρχουν πολλαπλές πληρωμές ή εισπράξεις προκαταβολικά, η ημερομηνία συναλλαγής καθορίζεται για έκαστη πληρωμή ή είσπραξη. Η ερμηνεία δεν έχει επίδραση στην χρηματοοικονομική θέση ή/και στην χρηματοοικονομική επίδοση της Εταιρείας.

4.2 Νέα πρότυπα, τροποποιήσεις προτύπων και νέες ΕΔΔΠΧΑ εφαρμοστέα για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν μετά την 1η Ιανουαρίου 2019

ΔΠΧΑ 16 «Μισθώσεις»

Το ΔΠΧΑ 16 παρέχει ένα ενιαίο μοντέλο για τον προσδιορισμό των μισθώσεων και τον λογιστικό χειρισμό τους στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις τόσο των εκμισθωτών όσο και των μισθωτών. Το ΔΠΧΑ 16 εφαρμόζεται σε ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019 και αντικαθιστά την υπάρχουσα λογιστική αντιμετώπιση των μισθώσεων βάσει του ΔΛΠ 17 “Μισθώσεις” και των σχετικών Διεργητικών. Το ΔΠΧΑ 16 θα έχει σημαντική επίδραση στους μισθωτές, καθώς καταργείται η διάκριση μεταξύ λειτουργικών και χρηματοδοτικών μισθώσεων για τους μισθωτές και σχεδόν όλες οι μισθώσεις θα αναγνωρίζονται στον Ισολογισμό των μισθωτών. Με βάση το νέο πρότυπο, για κάθε μίσθωση θα αναγνωρίζεται ένα περιουσιακό στοιχείο (“περιουσιακό στοιχείο με δικαίωμα χρήσης”) και μια χρηματοοικονομική υποχρέωση καταβολής ενοικίων (“υποχρέωση από την μίσθωση”). Οι μόνες εξαιρέσεις αναγνώρισης είναι οι βραχυπρόθεσμες μισθώσεις και οι μισθώσεις στις οποίες το υποκείμενο περιουσιακό στοιχείο έχει χαμηλή αξία. Σε αντίθεση με την λογιστική αντιμετώπιση των μισθώσεων από την πλευρά του μισθωτή, το ΔΠΧΑ 16 ουσιαστικά μεταφέρει τις απαιτήσεις του ΔΛΠ 17 για την λογιστική αντιμετώπιση των μισθώσεων από την πλευρά του εκμισθωτή.

Η Εταιρεία θα εφαρμόσει το ΔΠΧΑ 16 από την υποχρεωτική ημερομηνία εφαρμογής του, την 1η Ιανουαρίου 2019. Για τις βραχυπρόθεσμες μισθώσεις και τις μισθώσεις στις οποίες το υποκείμενο περιουσιακό στοιχείο έχει χαμηλή αξία, η Εταιρεία θα επιλέξει να αναγνωρίζει τα μισθώματα των εν λόγω μισθώσεων ως έξοδα με την σταθερή μέθοδο, όπως επιτρέπεται από το ΔΠΧΑ 16. Επιπλέον, η Εταιρεία θα εφαρμόσει την πρακτική διευκόλυνση που παρέχεται από το πρότυπο στους μισθωτές, να μη διαχωρίζει τα μη μισθωτικά στοιχεία από τα μισθωτικά στοιχεία και, αντιθέτως, να αντιμετωπίζει λογιστικά κάθε μισθωτικό και συνδεδεμένο μη μισθωτικό στοιχείο ως ενιαίο μισθωτικό στοιχείο.

Η Εταιρεία επέλεξε να εφαρμόσει την απλοποιημένη προσέγγιση μετάβασης (αναδρομικά με την σωρευτική επίδραση της αρχικής εφαρμογής του ΔΠΧΑ 16 να αναγνωρίζεται ως προσαρμογή στο υπόλοιπο ανοίγματος της καθαρής θέσης κατά την ημερομηνία αρχικής εφαρμογής) και δε θα επαναδιατυπώσει τα συγκριτικά στοιχεία του προηγούμενου έτους. Επιπλέον, η Εταιρεία αποφάσισε να επιμετρήσει κατά την μετάβαση τα περιουσιακά στοιχεία με δικαίωμα χρήσης σε ποσό ίσο με την υποχρέωση από τη μίσθωση, προσαρμοσμένο κατά το ποσό τυχόν προπληρωμένων ή δουλευμένων μισθωμάτων που αφορούν την εν λόγω μίσθωση. Επίσης, η Εταιρεία επέλεξε να μην εφαρμόσει την πρακτική διευκόλυνση που παρέχεται από το ΔΠΧΑ 16 παρ.Γ3 κατά την μετάβαση, αλλά αποφάσισε να επαναξιολογήσει όλες τις συμβάσεις που ήταν σε ισχύ την ημερομηνία αρχικής εφαρμογής ως προς το αν αποτελούν ή εμπεριέχουν μίσθωση με βάση τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 16.

Με βάση το ΔΠΧΑ 16, ο ενδιάμεσος εκμισθωτής απαιτείται να κατατάσσει την υπομίσθωση ως χρηματοδοτική ή λειτουργική μίσθωση με βάση το περιουσιακό στοιχείο με δικαίωμα χρήσης το οποίο προκύπτει από την κύρια

μίσθωση (και όχι με βάση το υποκείμενο περιουσιακό στοιχείο όπως ίσχυε σύμφωνα με το ΔΛΠ 17). Η Εταιρεία δεν έχει συνάψει μέχρι σήμερα συμβάσεις στις οποίες να λειτουργεί ως ενδιάμεσος εκμισθωτής, με αποτέλεσμα η επίδραση αυτής της αλλαγής να μην είναι ουσιώδης στις χρηματοοικονομικές της καταστάσεις.

Η Εταιρεία εκτιμά ότι η εφαρμογή του ΔΠΧΑ 16 δε θα έχει σημαντική επίδραση στην χρηματοοικονομική θέση ή /και στην χρηματοοικονομική επίδοση της.

ΕΔΔΠΧΠ 23 «Ασαφής μεταχείριση του Φόρου Εισοδήματος»

Η ερμηνεία προτίθεται να προσδιορίσει το φορολογητέο κέρδος (φορολογητέα ζημιά), τις φορολογικές βάσεις, τις αχρησιμοποίητες φορολογικές ζημιές, τους αχρησιμοποίητους πιστωτικούς φόρους και φορολογικούς συντελεστές, όταν υπάρχει αβεβαιότητα για την λογιστική μεταχείριση του φόρου εισοδήματος βάσει του ΔΛΠ 12 (Φόρος Εισοδήματος). Η Ερμηνεία προβλέπει μια οικονομική οντότητα α) να καθορίζει εάν οι όποιοι αβέβαιοι χειρισμοί φορολογικών θεμάτων αξιολογούνται συλλογικά ή μεμονωμένα και β) να αξιολογεί εάν είναι πιθανό η αρμόδια φορολογική αρχή να αποδεχθεί την υιοθετημένη ή προτεινόμενη από την οντότητα λογιστική μεταχείριση του φορολογικού θέματος στη δήλωση φόρου εισοδήματος: εάν ναι, η οντότητα πρέπει να προσδιορίσει τη φορολογική της θέση σε συνάρτηση με τον εν λόγω λογιστικό χειρισμό – εάν όχι, η οντότητα πρέπει να παρουσιάσει το αντίκτυπο του αβέβαιου λογιστικού χειρισμού στην φορολογική της θέση. Η ερμηνεία δεν αναμένεται να έχει σημαντική επίδραση στην χρηματοοικονομική θέση ή/και στην χρηματοοικονομική επίδοση της Εταιρείας.

ΔΛΠ 19 (Τροποποίηση) «Μεταβολή, περικοπή ή διακανονισμός προγράμματος καθορισμένων παροχών»

Οι αλλαγές του ΔΛΠ 19 αποσαφηνίζουν ότι σε περίπτωση μεταβολής, περικοπής ή διακανονισμού του προγράμματος καθορισμένων παροχών είναι πλέον υποχρεωτικό το κόστος τρέχουσας απασχόλησης και ο καθαρός τόκος για το υπόλοιπο της περιόδου αναφοράς να προσδιορίζονται βάσει επικαιροποιημένων αναλογιστικών παραδοχών. Επιπλέον έχουν συμπεριληφθεί προσαρμογές στο πρότυπο που να αποσαφηνίζουν το αντίκτυπο τυχόν μεταβολής, περικοπής ή διακανονισμού του προγράμματος στα προαπαιτούμενα για το ανώτατο όριο του περιουσιακού στοιχείου. Η τροποποίηση δεν αναμένεται να έχει σημαντική επίδραση στην χρηματοοικονομική θέση ή/και στην χρηματοοικονομική επίδοση της Εταιρείας.

ΔΛΠ 28 (Τροποποίηση) «Μακροχρόνιες Επενδύσεις σε Συνδεδεμένες και Κοινοπραξίες»

Η τροποποίηση διευκρινίζει ότι μια οικονομική οντότητα εφαρμόζει το ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά μέσα» για μακροχρόνιες επενδύσεις σε συνδεδεμένες ή κοινοπραξίες, που αποτελούν μέρος της καθαρής επένδυσης στη συνδεδεμένη ή κοινοπραξία, αλλά στις οποίες δεν εφαρμόζεται η μέθοδος της καθαρής θέσης. Περιγράφονται λεπτομερώς οι αλλαγές στο κείμενο του Προτύπου. Η τροποποίηση δεν αναμένεται να έχει επίδραση στην χρηματοοικονομική θέση ή/και στην χρηματοοικονομική επίδοση της Εταιρείας.

Τροποποιήσεις σε πρότυπα που αποτελούν ένα τμήμα του προγράμματος ετήσιων βελτιώσεων για το 2017 του ΣΔΛΠ (Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων) κύκλος 2015-2017

Οι τροποποιήσεις που παρατίθενται παρακάτω περιγράφουν τις βασικές αλλαγές σε τρία πρότυπα. Οι τροποποιήσεις δεν έχουν υιοθετηθεί ακόμα από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

ΔΠΧΑ 3 «Συνενώσεις επιχειρήσεων» & ΔΠΧΑ 11 «Σχήματα υπό κοινό έλεγχο»

Οι τροποποιήσεις στο ΔΠΧΑ 3 αποσαφηνίζουν ότι όταν μια οικονομική οντότητα αποκτά έλεγχο επιχείρησης που αποτελεί κοινή επιχείρηση, προβαίνει σε επανεκτίμηση της προηγούμενης συμμετοχής της στην επιχείρηση αυτή. Οι τροποποιήσεις στο ΔΠΧΑ 11 αποσαφηνίζουν ότι όταν μια οικονομική οντότητα αποκτά από κοινού έλεγχο μιας επιχείρησης που αποτελεί κοινή επιχείρηση, δεν προβαίνει σε εκ νέου εκτίμηση συμμετοχής που είχε στην επιχείρηση αυτή.

ΔΛΠ 12 «Φόροι Εισοδήματος»

Οι τροποποιήσεις αποσαφηνίζουν ότι όλες οι φορολογικές επιπτώσεις των μερισμάτων θα πρέπει να αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα ανεξάρτητα από τον τρόπο που προκύπτει ο φόρος.

ΔΛΠ 23 «Κόστη Δανεισμού»

Οι τροποποιήσεις αποσαφηνίζουν ότι εάν μέρος δανείου παραμένει σε εκκρεμότητα αφού το συναρτώμενο με αυτό στοιχείο ενεργητικού είναι έτοιμο προς τη χρήση ή πώληση για την οποία προορίζεται, το ποσό του δανείου αυτού συμπεριλαμβάνεται στο κεφάλαιο του συνολικού δανεισμού της οντότητας στον υπολογισμό του δείκτη δανεισμού.

5. Σημαντικές λογιστικές κρίσεις, εκτιμήσεις και παραδοχές της διοικήσεως

Η Διοίκηση της Εταιρείας προβαίνει σε εκτιμήσεις, παραδοχές και αξιολογικές κρίσεις προκειμένου, είτε να επιλέξει τις καταλληλότερες λογιστικές αρχές είτε σε σχέση με τη μελλοντική εξέλιξη γεγονότων και συναλλαγών. Οι εν λόγω εκτιμήσεις, παραδοχές και κρίσεις επανεξετάζονται περιοδικά προκειμένου να ανταποκρίνονται στα τρέχοντα δεδομένα και να αντανakλούν τους εκάστοτε τρέχοντες κινδύνους και βασίζονται στην προγενέστερη εμπειρία της Διοίκησης σε σχέση με το επίπεδο / όγκο των συναφών συναλλαγών ή γεγονότων. Οι βασικές εκτιμήσεις και αξιολογικές κρίσεις οι οποίες αναφέρονται σε δεδομένα, η εξέλιξη των οποίων θα μπορούσε να επηρεάσει τα κονδύλια των χρηματοοικονομικών καταστάσεων τους επόμενους 12 μήνες, έχουν ως κάτωθι:

Πρόβλεψη για φόρο εισοδήματος

Η πρόβλεψη για φόρο εισοδήματος με βάση το ΔΛΠ 12 υπολογίζεται με εκτίμηση των φόρων που θα καταβληθούν στις φορολογικές αρχές και περιλαμβάνει τον τρέχοντα φόρο εισοδήματος για κάθε χρήση, πρόβλεψη για τους πρόσθετους φόρους που πιθανόν να προκύψουν από μελλοντικούς φορολογικούς ελέγχους και αναγνώριση μελλοντικών φορολογικών ωφελειών. Η τελική εκκαθάριση των φόρων εισοδήματος ενδέχεται να αποκλίνει από τα σχετικά ποσά τα οποία έχουν καταχωρηθεί στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

Συντελεστές απόσβεσης

Τα πάγια περιουσιακά στοιχεία του της Εταιρείας αποσβένονται σύμφωνα με την υπολειπόμενη ωφέλιμη ζωή τους. Αυτές οι υπολειπόμενες ωφέλιμες ζωές επανεκτιμώνται περιοδικά για να καθορίσουν κατά πόσο συνεχίζουν να είναι κατάλληλες. Οι πραγματικές ωφέλιμες ζωές των πάγιων περιουσιακών στοιχείων ενδέχεται να διαφοροποιηθούν από παράγοντες όπως η τεχνολογική καινοτομία και τα προγράμματα συντήρησης.

Απομείωση ενσώματων παγίων στοιχείων

Τα ενσώματα πάγια στοιχεία ελέγχονται για σκοπούς απομείωσης όταν γεγονότα ή αλλαγές στις συνθήκες υποδηλώνουν ότι η λογιστική αξία μπορεί να μην είναι ανακτήσιμη. Για τον υπολογισμό της αξίας χρήσεως η Διοίκηση εκτιμά τις μελλοντικές ταμειακές ροές από το περιουσιακό στοιχείο ή την μονάδα ταμειακής ροής και να επιλέξει τον κατάλληλο συντελεστή προεξόφλησης για να υπολογίσει την παρούσα αξία των μελλοντικών ταμειακών ροών.

Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις αναγνωρίζονται για όλες τις αχρησιμοποίητες φορολογικές ζημίες στον βαθμό που είναι πιθανό ότι θα υπάρξουν επαρκή φορολογικά κέρδη που θα συμψηφιστούν με αυτές τις φορολογικές ζημίες. Για τον καθορισμό του ύψους της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης που μπορεί να αναγνωριστεί απαιτούνται σημαντικές κρίσεις και εκτιμήσεις της Διοίκησης της Εταιρείας, οι οποίες βασίζονται στα μελλοντικά φορολογικά κέρδη σε συνδυασμό με τις μελλοντικές φορολογικές στρατηγικές που θα ακολουθηθούν.

Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις

Η Διοίκηση του της Εταιρείας προβαίνει σε περιοδική επανεκτίμηση της επάρκειας της πρόβλεψης σχετικά με τις επισφαλείς απαιτήσεις σε συνάρτηση της πιστωτικής της πολιτικής και λαμβάνοντας υπόψη στοιχεία του νομικού συμβούλου της Εταιρείας, τα οποία προκύπτουν βάσει επεξεργασίας ιστορικών δεδομένων και πρόσφατων εξελίξεων των υποθέσεων που διαχειρίζεται.

Αναγνώριση εσόδων

Για την αναγνώριση των εσόδων από μακροχρόνια συμβόλαια παροχής υπηρεσιών η Εταιρεία χρησιμοποιεί τη μέθοδο του ποσοστού ολοκλήρωσης σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ 15 και ΔΛΠ 11. Σύμφωνα με αυτή τη μέθοδο υπολογίζεται σωρευτικά το ποσοστό ολοκλήρωσης του έργου έως την εκάστοτε ημερομηνία κατάστασης οικονομικής θέσης με βάση το ποσοστό που προκύπτει προσαρμόζοντας τα τιμολογημένα έσοδα σε σχέση με το συνολικό αναθεωρημένο συμβατικό τίμημα. Οι πιθανές αναθεωρήσεις του συνολικού συμβατικού κόστους και τιμήματος λαμβάνονται υπ' όψη στην περίοδο κατά την οποία προκύπτουν τα αναθεωρητικά γεγονότα οπότε και τακτοποιούνται τα σχετικά κονδύλια κόστους και εσόδων.

Δρώσα οικονομική μονάδα (going concern)

Η Διοίκηση λαμβάνοντας υπ' όψιν: α) την οικονομική κατάσταση της Εταιρείας, β) τους κινδύνους που αντιμετωπίζει η Εταιρεία που θα μπορούσαν να έχουν αρνητικές επιπτώσεις στο επιχειρηματικό μοντέλο της Εταιρείας και στην κεφαλαιακή της επάρκεια και γ) το γεγονός ότι δεν εντοπίζονται σημαντικές αβεβαιότητες σε σχέση με την ικανότητα της Εταιρείας να συνεχίσει λειτουργεί ως «δρώσα οικονομική μονάδα» για το προβλεπτό μέλλον και σε κάθε περίπτωση για διάστημα τουλάχιστον 12 μηνών από την ημερομηνία έγκρισης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, δηλώνει ότι εξακολουθεί να θεωρεί ως κατάλληλη βάση για τη σύνταξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων την αρχή της «δρώσας οικονομικής μονάδας» και ότι δεν υφίστανται σημαντικές αβεβαιότητες σε σχέση με την ικανότητα της Εταιρείας να συνεχίσει να εφαρμόζει ως κατάλληλη βάση για τη σύνταξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων την αρχή της «δρώσας οικονομικής μονάδας» για το προβλεπτό μέλλον και σε κάθε περίπτωση για διάστημα τουλάχιστον 12 μηνών από την ημερομηνία έγκρισης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

6. Συμμετοχή σε Κοινές Επιχειρήσεις

Οι συνημμένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις περιλαμβάνουν τις παρακάτω κοινές επιχειρήσεις που συμμετέχουν:

		% Ποσοστό συμμετοχής		
Επωνυμία	Κύρια δραστηριότητα	Χώρα εγκατάστασης	2018	2017
Κ/Ξ Μεσόγειος ΑΕ Devise AE Technova Ltd.	Περιβαλλοντικές τεχνολογίες	Ελλάδα	33,33%	33,33%
Κ/Ξ Μεσόγειος ΑΕ Devise AE Technova Ltd. υποκατάστημα Αιθιοπίας	Περιβαλλοντικές τεχνολογίες	Αιθιοπία	33,33%	33,33%

Τα παρακάτω ποσά αντιπροσωπεύουν το μερίδιο που έχουν οι συμμετέχοντες στις Κοινές Επιχειρήσεις και συγκεκριμένα στα περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις καθώς και στα έσοδα και έξοδα τους. Τα ποσά αυτά περιλαμβάνονται στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης, καθώς και στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος της Εταιρείας για τις χρήσεις 2018 και 2017:

	Εταιρεία	
	2018	2017
Απαιτήσεις		
Μη κυκλοφορούν ενεργητικό	1.897,72	9.118,21
Κυκλοφορούν ενεργητικό	870.649,55	1.243.134,52
	872.547,27	1.252.252,73
Υποχρεώσεις		
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	929.971,89	1.289.813,59
	929.971,89	1.289.813,59
Καθαρή θέση	(57.424,62)	(37.560,86)
Έσοδα	344.711,56	696.101,09
Έξοδα	(405.563,45)	(749.368,63)
Φόρος εισοδήματος	-	(4.607,39)
Ζημιές μετά από φόρους	(60.851,89)	(57.874,93)

7. Έσοδα

Τα έσοδα της Εταιρείας αναλύονται ως εξής:

	1 Ιανουαρίου-31 Δεκεμβρίου	
	2018	2017
Πωλήσεις από συμβάσεις κατασκευής έργων	2.421.035,24	1.222.494,04
Πωλήσεις από συμβάσεις κατασκευής έργων μέσω κοινών επιχειρήσεων	344.711,56	695.994,70
Σύνολο	2.765.746,80	1.918.488,74

8. Έξοδα ανά κατηγορία

Τα έξοδα της Εταιρείας αναλύονται ως εξής:

	1 Ιανουαρίου-31 Δεκεμβρίου	
	2018	2017
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	657.832,61	565.126,24
Έξοδα κοινωνικής ασφάλισης	165.830,00	132.685,83
Αμοιβές τρίτων	151.395,37	247.425,34
Αμοιβές υπεργολάβων	312.009,39	444.068,20
Επισκευές και συντηρήσεις	9.927,23	4.477,26
Ενοίκια	94.038,47	123.692,22
Ασφάλιστρα	6.171,38	6.442,94
Παροχές τρίτων	14.366,90	14.401,38
Έξοδα τηλεπικοινωνιών	10.534,46	9.790,83
Φόροι και τέλη	16.091,08	12.724,76
Έξοδα μεταφορών	78.378,87	60.441,02
Έξοδα ταξιδίων	53.966,48	143.052,64
Διάφορα έξοδα	73.806,65	42.171,71
Αποσβέσεις	9.112,57	5.954,85
Αναλώσεις αποθεμάτων	1.352.304,75	355.420,72
Σύνολο	3.005.766,21	2.167.875,94

Η κατανομή των εξόδων ανά λειτουργία αναλύεται ως εξής:

	1 Ιανουαρίου-31 Δεκεμβρίου	
	2018	2017
Κόστος πωληθέντων	2.456.063,03	1.811.441,26
Έξοδα διοίκησης	443.665,65	206.239,27
Έξοδα διάθεσης	106.037,53	150.195,41
Σύνολο	3.005.766,21	2.167.875,94

9. Λοιπά λειτουργικά έσοδα / (έξοδα)

Τα χρηματοοικονομικά έσοδα και έξοδα της Εταιρείας αναλύονται ως εξής:

	1 Ιανουαρίου-31 Δεκεμβρίου	
	2018	2017
Λοιπά έσοδα	28.070,64	66.696,72
Σύνολο λοιπών λειτουργικών εσόδων	28.070,64	66.696,72
	1 Ιανουαρίου-31 Δεκεμβρίου	
	2018	2017
Ζημιές από πώληση ενσώματων ακινητοποιήσεων	6.725,75	-
Λοιπά έξοδα	40.051,97	31.853,25
Σύνολο λοιπών λειτουργικών εξόδων	46.777,72	31.853,25
Καθαρά λοιπά λειτουργικά έσοδα	(18.707,08)	34.843,47

10. Χρηματοοικονομικά έσοδα / (έξοδα)

Τα χρηματοοικονομικά έσοδα και έξοδα της Εταιρείας αναλύονται ως εξής:

	1 Ιανουαρίου-31 Δεκεμβρίου	
	2018	2017
Τόκοι και έξοδα δανεισμού	7.455,31	4.694,61
Ζημιές από συναλλαγματικές διαφορές	-	23,70
Λοιπά χρηματοοικονομικά έξοδα	10.858,98	16.763,34
Σύνολο χρηματοοικονομικών εξόδων	18.314,29	21.481,65
	1 Ιανουαρίου-31 Δεκεμβρίου	
	2018	2017
Τόκοι καταθέσεων	13,07	1,63
Σύνολο χρηματοοικονομικών εσόδων	13,07	1,63
Καθαρά χρηματοοικονομικά έξοδα	18.301,22	21.480,02

11. Φόρος εισοδήματος

Με το νόμο Ν.4334/ΦΕΚ Α' 80/16.07.2015 ο φορολογικός συντελεστής των νομικών προσώπων που εδρεύουν στην Ελλάδα, ανέρχεται σε 29%. Βάσει του νέου φορολογικού νόμου 4579/2018 από την 01.01.2019 τα νομικά πρόσωπα θα φορολογούνται με συντελεστή 28% για το έτος 2019, 27% για το έτος 2020, 26% για το έτος 2021 και 25% για τα έτη 2022 και μετά. Ο φορολογικός συντελεστής που ισχύει στην Αιθιοπία ανήλθε για το 2018 σε 30%. Ο φόρος εισοδήματος, που απεικονίζεται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις αναλύεται ως εξής:

	1 Ιανουαρίου-31 Δεκεμβρίου	
	2018	2017
Τρέχων φόρος εισοδήματος	-	18.633,81
Αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος [(έσοδο)/έξοδο]	38.178,75	(49.060,84)
Συνολική χρέωση για φόρους εισοδήματος που απεικονίζεται στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος	38.178,75	(30.427,03)

Η συμφωνία του φόρου εισοδήματος που εμφανίζεται στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος και του ποσού των φόρων εισοδήματος που καθορίζεται από την εφαρμογή του ελληνικού φορολογικού συντελεστή στα κέρδη προ φόρων συνοψίζεται στα εξής:

	1 Ιανουαρίου-31 Δεκεμβρίου	
	2018	2017
Κέρδη προ φόρων εισοδήματος	(277.027,71)	(236.023,75)
Φόροι εισοδήματος υπολογισμένοι με τον ισχύοντα φορολογικό συντελεστή (29%)	(80.338,04)	(68.446,89)
Φορολογική επίδραση μη φορολογηθέντων εσόδων και εξόδων που δεν εκπίπτουν για φορολογικούς σκοπούς	13.895,04	18.061,53
Φορολογικές ζημιές χρήσεως επί των οποίων δεν αναγνωρίζεται αναβαλλόμενος φόρος	100.601,01	15.856,55
Φόροι προηγούμενων χρήσεων	-	4.607,39
Μεταβολή φορολογικών συντελεστών	(598,42)	(505,61)
Λουπές αλληλεπιδράσεις στην αναβαλλόμενη φορολογία (αλλαγή συντελεστή)	4.619,16	-
Φόροι εισοδήματος που εμφανίζονται στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος	38.178,75	(30.427,03)

Η ελληνική φορολογική νομοθεσία και οι σχετικές διατάξεις υπόκεινται σε ερμηνείες από τις φορολογικές αρχές. Οι δηλώσεις φόρου εισοδήματος κατατίθενται σε ετήσια βάση αλλά τα κέρδη ή οι ζημιές που δηλώνονται για φορολογικούς σκοπούς παραμένουν προσωρινά έως ότου οι φορολογικές αρχές εξετάσουν τις φορολογικές δηλώσεις και τα βιβλία του φορολογούμενου, στιγμή κατά την οποία θα εκκαθαριστούν και οι σχετικές φορολογικές υποχρεώσεις. Οι φορολογικές ζημιές στο βαθμό που αναγνωρίζονται από τις φορολογικές αρχές, μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τον συμψηφισμό των κερδών των πέντε επόμενων χρήσεων που ακολουθούν την χρήση που αφορούν.

Έκθεση Φορολογικής Συμμόρφωσης

Από τη χρήση 2011 και εντεύθεν, οι Ελληνικές Ανώνυμες Εταιρείες και οι Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης που οι ετήσιες χρηματοοικονομικές τους καταστάσεις ελέγχονται υποχρεωτικά από Νόμιμο Ελεγκτή ή ελεγκτικό γραφείο σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2190/1920 και Ν. 3190/1955 αντίστοιχα, υποχρεούνται να λαμβάνουν «Ετήσιο Πιστοποιητικό» που προβλέπεται στην παρ. 5 του άρθρου 65Α του Ν.4174/2013, το οποίο εκδίδεται μετά από φορολογικό έλεγχο που διενεργείται από τον ίδιο Νόμιμο Ελεγκτή ή ελεγκτικό γραφείο που ελέγχει τις ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Κατόπιν ολοκλήρωσης του φορολογικού ελέγχου, ο Νόμιμος Ελεγκτής ή ελεγκτικό γραφείο εκδίδει στην εταιρεία «Έκθεση Φορολογικής Συμμόρφωσης» και στη συνέχεια ο Νόμιμος Ελεγκτής ή ελεγκτικό γραφείο την υποβάλλει ηλεκτρονικά στο Υπουργείο Οικονομικών εντός δέκα ημερών από την καταληκτική ημερομηνία έγκρισης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της εταιρείας από τη Γενική Συνέλευση των Μετόχων.

Η Εταιρεία έχει ελεγχθεί φορολογικά μέχρι και τη χρήση που έκλεισε στις 31 Δεκεμβρίου 2009. Η ανέλεγκτη φορολογικά χρήση της Εταιρείας είναι η χρήση 2010. Ωστόσο οι φορολογικές υποχρεώσεις της Εταιρείας για τη χρήση αυτή έχουν καταστεί οριστικές δεδομένου ότι με την απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας 1738/2017 το δικαίωμα του Ελληνικού Δημοσίου προς καταλογισμό προστίμων και φόρων έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2016 για τη διαχειριστική χρήση 2010.

Για την Εταιρεία, ο φορολογικός έλεγχος για τη χρήση 2018 ήδη διενεργείται από τους νόμιμους ελεγκτές της. Κατά την ολοκλήρωση του φορολογικού ελέγχου, η Διοίκηση της Εταιρείας δεν αναμένει να προκύψουν σημαντικές φορολογικές υποχρεώσεις πέραν από αυτές που καταχωρήθηκαν και απεικονίζονται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

Οι αναβαλλόμενοι φόροι προσδιορίζονται στις προσωρινές διαφορές που υπάρχουν στα στοιχεία του ενεργητικού και τις υποχρεώσεις με βάση τις αξίες των λογιστικών βιβλίων και τη φορολογική βάση και υπολογίζονται με εφαρμογή των θεσπισμένων φορολογικών συντελεστών.

Η κίνηση της αναβαλλόμενης φορολογικής υποχρέωσης έχει ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου	
	2018	2017
Υπόλοιπο έναρξης χρήσης	67.048,54	17.987,70
Φόρος αποτελεσμάτων χρήσεως [πίστωση/(χρέωση)]	(38.178,75)	49.060,84
Υπόλοιπο τέλους χρήσης	28.869,79	67.048,54

Η κίνηση των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων/υποχρεώσεων κατά την 31 Δεκεμβρίου 2018 και 2017 έχει ως ακολούθως:

	1 Ιανουαρίου 2018	(Χρέωση)/ Πίστωση στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος	31 Δεκεμβρίου 2018
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις:			
Προβλέψεις επισφαλών εμπορικών απαιτήσεων	9.211,46	(1.270,54)	7.940,92
Ασφαλιστικές εισφορές σε ρύθμιση	39.357,20	(29.307,32)	10.049,88
Ζημιές από συμμετοχές σε κοινές επιχειρήσεις	4.385,73	(604,93)	3.780,80
Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού	14.093,89	(6.995,93)	7.097,96
Ενσώματα και ασώματα περιουσιακά στοιχεία	0,26	(0,03)	0,23
Σύνολο	67.048,54	(38.178,75)	28.869,79
Καθαρή αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση	67.048,54	(38.178,75)	28.869,79

	1 Ιανουαρίου 2017	(Χρέωση)/ Πίστωση στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος	31 Δεκεμβρίου 2017
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις:			
Προβλέψεις επισφαλών εμπορικών απαιτήσεων	9.211,46	-	9.211,46
Ασφαλιστικές εισφορές σε ρύθμιση	-	39.357,20	39.357,20
Ζημιές από συμμετοχές σε κοινές επιχειρήσεις	4.385,73	-	4.385,73
Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού	4.390,25	9.703,64	14.093,89
Ενσώματα και ασώματα περιουσιακά στοιχεία	0,26	-	0,26
Σύνολο	17.987,70	49.060,84	67.048,54
Καθαρή αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση	17.987,70	49.060,84	67.048,54

12. Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία

Τα ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία της Εταιρείας αναλύονται ως εξής:

	Μηνήματα & Μηχανολογικός εξοπλισμός	Μεταφορικά Μέσα	Έπιπλα & Λοιπός Εξοπλισμός	Σύνολο Ενσώματων Παγίων
ΑΞΙΑ ΚΤΗΣΗΣ				
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	130.723,63	27.235,96	41.169,96	199.129,55
Προσθήκες	7.817,25	-	1.424,64	9.241,89
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	138.540,88	27.235,96	42.594,60	208.371,44
Προσθήκες	7.441,19	-	6.835,68	14.276,87
Πωλήσεις / Διαγραφές	(6.725,75)	-	-	(6.725,75)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2018	139.256,32	27.235,96	49.430,28	215.922,56
ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ				
Αποσβέσεις έως 1 Ιανουαρίου 2017	124.231,36	21.380,70	34.830,17	180.442,23
Αποσβέσεις	1.103,17	2.025,60	2.826,08	5.954,85
Αποσβέσεις έως 31 Δεκεμβρίου 2017	125.334,53	23.406,30	37.656,25	186.397,08
Αποσβέσεις	1.689,11	2.025,60	5.397,86	9.112,57
Αποσβέσεις/Απομειώσεις έως 31 Δεκεμβρίου 2018	127.023,64	25.431,90	43.054,11	195.509,65
ΑΝΑΠΟΣΒΕΣΤΗ ΑΞΙΑ				
Αναπόσβεστη αξία 1 Ιανουαρίου 2017	6.492,27	5.855,26	6.339,79	18.687,32
Αναπόσβεστη αξία 31 Δεκεμβρίου 2017	13.206,35	3.829,66	4.938,35	21.974,36
Αναπόσβεστη αξία 31 Δεκεμβρίου 2018	12.232,68	1.804,06	6.376,17	20.412,91

Δεν υπάρχουν εμπράγματα βάρη επί των ιδιοχρησιμοποιούμενων ενσώματων παγίων στοιχείων της Εταιρείας.

13. Εμπορικές και λοιπές απαιτήσεις

Οι εμπορικές και οι λοιπές απαιτήσεις της Εταιρείας αναλύονται ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου	
	2018	2017
Πελάτες εσωτερικού	1.172.637,53	977.368,38
Απαιτήσεις από κατασκευαστικά συμβόλαια	-	200.000,00
Προκαταβολές σε προμηθευτές	98.966,04	24.641,46
Απαιτήσεις από κοινές επιχειρήσεις	312.235,22	298.185,55
Απαιτήσεις από Ελληνικό Δημόσιο	156.103,42	405.006,01
Έσοδα χρήσεως εισπρακτέα	-	3.992,09
Επιταγές εισπρακτέες στις τράπεζες για εγγύηση	70.000,00	70.000,00
Λοιπές απαιτήσεις	93.605,13	310.542,65
Σύνολο πελατών	1.903.547,34	2.289.736,14
Μείον: Πρόβλεψη για επισφαλείς απαιτήσεις	(169.866,53)	(169.866,53)
Σύνολο	1.733.680,81	2.119.869,61

14. Χρηματικά διαθέσιμα

Τα χρηματικά διαθέσιμα της Εταιρείας αναλύονται ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου	
	2018	2017
Ταμείο	1.976,49	157,94
Καταθέσεις όψεως	127.003,32	47.147,34
Δεσμευμένες καταθέσεις	1.399,86	12.798,72
Σύνολο	130.379,67	60.104,00

Οι καταθέσεις σε τράπεζες τοκίζονται με κυμαινόμενα επιτόκια που βασίζονται στα μηνιαία επιτόκια τραπεζών. Τα έσοδα από τόκους καταθέσεων όψεως και προθεσμίας σε τράπεζες λογιστικοποιούνται με την μέθοδο του δεδουλευμένου και ανήλθαν για την Εταιρεία για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2018 σε € 13,07 (2017: € 1,63) και περιλαμβάνονται στα χρηματοοικονομικά έσοδα στις συνημμένες καταστάσεις συνολικού εισοδήματος (Σημείωση 10).

Τα ταμειακά διαθέσιμα της Εταιρείας αναλύονται στα εξής νομίσματα:

	31 Δεκεμβρίου	
	2018	2017
Ευρώ	130.229,90	51.524,10
Ethiopian Birr ETB	149,77	8.579,90
Σύνολο	130.379,67	60.104,00

15. Μετοχικό κεφάλαιο

Στις 31 Δεκεμβρίου 2018 και 31 Δεκεμβρίου 2017 το εγκεκριμένο, εκδοθέν και πλήρως καταβλημένο μετοχικό κεφάλαιο της Εταιρείας ανερχόταν σε 19.000 μετοχές ονομαστικής αξίας € 10 η καθεμία, ήτοι € 190.000,00.

16. Αποθεματικά

Τα αποθεματικά της Εταιρείας αναλύονται ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου	
	2018	2017
Τακτικό αποθεματικό	39.892,26	39.892,26
Αποθεματικό συναλλαγματικών διαφορών	(56.748,67)	(96.337,42)
Σύνολο	(16.856,41)	(56.445,16)

Τακτικό Αποθεματικό: Σύμφωνα με την ελληνική εταιρική νομοθεσία, οι επιχειρήσεις υποχρεούνται να μεταφέρουν τουλάχιστον το 5% του ετήσιου καθαρού κέρδους τους, όπως αυτό απεικονίζεται στα βιβλία τους, σε τακτικό αποθεματικό, μέχρι το αποθεματικό αυτό να ανέλθει στο ένα τρίτο του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου. Το αποθεματικό αυτό δεν δύναται να διανεμηθεί κατά τη διάρκεια της λειτουργίας της Εταιρείας.

Αφορολόγητα αποθεματικά ειδικών διατάξεων νόμων: Παρακολουθούνται τα αποθεματικά που σχηματίζονται από κέρδη, τα οποία με βάση ειδικές διατάξεις αναπτυξιακών νόμων, που ισχύουν κάθε φορά, δεν φορολογούνται, γιατί χρησιμοποιήθηκαν για την απόκτηση νέου πάγιου παραγωγικού εξοπλισμού. Δηλαδή, σχηματίζονται από κέρδη για τα οποία δεν υπολογίζεται και δεν καταβάλλεται φόρος.

Σύμφωνα με την Ελληνική Νομοθεσία τα αφορολόγητα αποθεματικά δεν φορολογούνται με τη προϋπόθεση να μην διανεμηθούν. Σε περίπτωση διανομής, καταβάλλεται φόρος εισοδήματος επί των διανεμηθέντων ποσών βάσει των ισχυόντων φορολογικών συντελεστών. Η Εταιρεία δεν έχει την πρόθεση να διανείμει το σύνολο ή μέρος αυτών των αποθεματικών στο άμεσο μέλλον και ως εκ τούτου δεν σχημάτισε αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση.

17. Μερίσματα

Σύμφωνα με την Ελληνική εταιρική νομοθεσία, οι Εταιρείες υποχρεούνται σε κάθε χρήση να διανείμουν σε μετρητά, κάθε έτος στους μετόχους ποσοστό τουλάχιστον 35% επί των καθαρών κερδών, μετά την αφαίρεση του τακτικού αποθεματικού και ορισμένων κερδών από την εκποίηση μετοχών που περιγράφονται στην παράγραφο 1, του άρθρου 3, του Α.Ν. 148/1967. Οι άνω διατάξεις δεν εφαρμόζονται, αν η Γενική Συνέλευση των μετόχων με πλειοψηφία τουλάχιστον 65% αποφασίσει σχετικά. Στην περίπτωση αυτή, το μη διανεμόμενο μέρισμα μεταφέρεται στα βιβλία της ανώνυμης Εταιρείας σε ειδικό λογαριασμό αποθεματικού προς κεφαλαιοποίηση. Το αποθεματικό αυτό υποχρεούται η Ανώνυμη Εταιρεία, εντός τετραετίας από το χρόνο σχηματισμού του να το κεφαλαιοποιήσει, με έκδοση νέων μετοχών που παραδίδει δωρεάν στους δικαιούχους. (παρ. 2 άρθρου 3 Α.Ν. 148/1967). Οι άνω διατάξεις των παρ. 1 και 2 δεν εφαρμόζονται, εφόσον το αποφασίσει η Γενική Συνέλευση με πλειοψηφία 70% τουλάχιστον του καταβλημένου μετοχικού κεφαλαίου.

Σύμφωνα με την παράγραφο 1, του άρθρου 44α, του Νόμου 2190/1920 περί Ανωνύμων Εταιρειών, απαγορεύεται η διανομή μερίσματος στους μετόχους εφόσον, κατά την ημερομηνία λήξης της τελευταίας χρήσης, το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων της Εταιρείας, όπως εμφανίζεται στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης είναι ή, μετά από τη διανομή αυτή, θα γίνει κατώτερο από το ποσό του μετοχικού κεφαλαίου, προσαυξημένου με τα αποθεματικά για τα οποία η διανομή τους απαγορεύεται από το νόμο ή το καταστατικό. Το ποσό αυτού του μετοχικού κεφαλαίου μειώνεται κατά το ποσό που δεν έχει ακόμα κληθεί να καταβληθεί.

Λόγω ζημιών της διαχειριστικής χρήσης 2018 δεν προτάθηκε η διανομή μερίσματος από το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας. Η διανομή, ή μη, μερίσματος τελεί υπό την έγκριση της ετήσιας τακτικής Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων.

18. Δάνεια

Τα μακροπρόθεσμα δάνεια της Εταιρείας αναλύονται ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου	
	2018	2017
Μακροπρόθεσμος δανεισμός		
Δάνειο από συνδεδεμένη επιχείρηση	100.000,00	100.000,00
Σύνολο μακροπρόθεσμων δανείων	100.000,00	100.000,00

Τα βραχυπρόθεσμα δάνεια της Εταιρείας αναλύονται ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου	
	2018	2017
Βραχυπρόθεσμος δανεισμός		
Τραπεζικά δάνεια μεταβλητού επιτοκίου	64.365,42	64.748,07
Σύνολο βραχυπρόθεσμων δανείων	64.365,42	64.748,07

Το ανοικτό υπόλοιπο του δανείου ποσού Ευρώ 100.000,00 από συνδεδεμένη επιχείρηση είναι πληρωτέο στις 31 Δεκεμβρίου 2020.

Το βραχυπρόθεσμο δάνειο ύψους € 64.365,42 αφορά στο χρησιμοποιηθέν κεφάλαιο κίνησης ανοιχτού αλληλόχρεου λογαριασμού από την Τράπεζα Αlpha συνολικού ορίου χρηματοδότησης € 100.000,00.

Τα συνολικά έξοδα τόκων επί των δανείων για χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2018 ανήλθαν σε € 7.455,31 (2017: € 4.694,31) και περιλαμβάνονται στα χρηματοοικονομικά έξοδα (Σημείωση 10) στις συνημμένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

19. Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία

Σύνταξη: Οι υπάλληλοι της επιχείρησης καλύπτονται με ένα από τα διάφορα υποστηριγμένα από το ελληνικό κράτος συνταξιοδοτικά ταμεία. Κάθε υπάλληλος απαιτείται να καταβάλει ένα ποσό του μηνιαίου μισθού του στο ταμείο, μαζί με την επιχείρηση που καταβάλει επίσης ένα ποσό. Κατά την συνταξιοδότηση, το ταμείο είναι αρμόδιο για την πληρωμή των συντάξεων των υπαλλήλων. Έτσι, η επιχείρηση δεν έχει καμία νομική ή τεκμαιρόμενη υποχρέωση να πληρώσει μελλοντικές παροχές στο πλαίσιο αυτού του σχεδίου. Οι εισφορές προς τα ασφαλιστικά ταμεία για τις χρήσεις που έληξαν την 31 Δεκεμβρίου 2018 και 2017 ανήλθαν σε ποσό € 165.830,00 και ποσό € 132.685,83 αντίστοιχα (Σημείωση 8).

Αποζημιώσεις αποχώρησης προσωπικού: Βάσει του ελληνικού εργατικού δικαίου, οι υπάλληλοι και οι εργαζόμενοι έχουν δικαίωμα αποζημίωσης σε περίπτωση απόλυσης ή αποχώρησης με ποσό πληρωμής που υπολογίζεται βάσει της αμοιβής του υπαλλήλου ή του εργαζομένου, την προϋπηρεσία και τον τρόπο της λύσης της εργασιακής σχέσης (απόλυση ή συνταξιοδότηση). Οι υπάλληλοι ή οι εργαζόμενοι που παραιτούνται ή απολύονται με αιτία δεν έχουν δικαίωμα αποζημίωσης. Η πληρωτέα αποζημίωση σε περίπτωση συνταξιοδότησης είναι ίση με το 40% του ποσού που θα ήταν πληρωτέο για απόλυση χωρίς αιτία. Στην Ελλάδα σύμφωνα με την τοπική πρακτική, αυτά τα προγράμματα δεν χρηματοδοτούνται.

Η Εταιρεία χρεώνει στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος τις δεδουλευμένες παροχές σε κάθε περίοδο με αντίστοιχη αύξηση της συνταξιοδοτικής υποχρέωσης. Οι πληρωμές παροχών που διενεργούνται στους συνταξιοδοτούμενους κάθε περίοδο χρεώνονται έναντι αυτής της υποχρέωσης.

Μια εταιρεία ανεξάρτητων αναλογιστών πραγματοποίησε εκτίμηση για τις υποχρεώσεις της Εταιρείας που απορρέουν από την υποχρέωσή της να καταβάλει αποζημιώσεις λόγω συνταξιοδότηση για τη διαχειριστική χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2014.

Για τις διαχειριστικές χρήσεις που έληξαν 31 Δεκεμβρίου 2018 και 2017 η Εταιρεία δεν πραγματοποίησε εκτίμηση με χρήση αναλογιστικής μελέτης για τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την υποχρέωσή της να καταβάλει αποζημιώσεις λόγω συνταξιοδότησης, βασιζόμενη στη μη σημαντική μεταβολή του απασχολούμενου προσωπικού και του κόστους μισθοδοσίας. Η υποχρέωση για καταβολή αποζημιώσεων στο προσωπικό λόγω συνταξιοδότησης επιμετρήθηκε κατά την 31 Δεκεμβρίου 2018 σύμφωνα με το Ν.2112/1920, όπως τροποποιήθηκε με το Ν.4487/2017, και η κίνηση της πρόβλεψης για τις χρήσεις που έληξαν την 31η Δεκεμβρίου 2018 και 2017 αντίστοιχα, παρουσιάζεται παρακάτω:

	1 Ιανουαρίου-31 Δεκεμβρίου	
	2018	2017
Υπόλοιπο έναρξης χρήσης	48.599,64	15.138,81
Πλέον σχηματισθείσα πρόβλεψη	-	33.460,83
Μείον χρησιμοποιηθείσα πρόβλεψη	(20.207,81)	-
Υπόλοιπο τέλους χρήσης	28.391,83	48.599,64

20. Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις

Οι προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις της Εταιρείας αναλύονται ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου	
	2018	2017
Προμηθευτές	542.977,10	362.122,49
Υποχρεώσεις για κατασκευαστικά συμβόλαια	47.731,77	326.703,87
Προκαταβολές πελατών	66.906,60	70.036,77
Μεταχρονολογημένες επιταγές πληρωτέες	47.383,89	6.577,27
Φόροι και τέλη	262.406,23	85.878,20
Δεδουλευμένα έξοδα	223.735,01	246.912,53
Υποχρεώσεις σε ασφαλιστικά ταμεία	102.306,80	113.415,56
Λοιπές Υποχρεώσεις	231.101,66	370.247,53
Σύνολο	1.524.549,06	1.581.894,22

Από τους φόρους και τέλη της Εταιρείας κατά την 31η Δεκεμβρίου ποσού € 262.406,23, ποσό ίσο με € 200.715,59 έχει υπαχθεί σε ρύθμιση με βάση σχετικές φορολογικές διατάξεις και αναμένεται να διακανονιστεί μέχρι το τέλος της επόμενης διαχειριστικής χρήσης.

Ομοίως, από τη συνολική υποχρέωση της Εταιρείας σε ασφαλιστικά ταμεία κατά την 31η Δεκεμβρίου 2018 ποσού € 102.306,80 ποσό € 28.376,24 έχει υπαχθεί σε ρύθμιση με βάση σχετικές ασφαλιστικές διατάξεις και αναμένεται να διακανονιστεί μέχρι το τέλος της επόμενης διαχειριστικής χρήσης.

21. Ανειλημμένες υποχρεώσεις

Υποχρεώσεις λειτουργικών μισθώσεων

Τα ελάχιστα μελλοντικά πληρωτέα συνολικά μισθώματα ενοικίασης ακινήτων βάσει μη ακυρώσιμων συμβολαίων λειτουργικής μίσθωσης την 31η Δεκεμβρίου 2018 και 2017 για την Εταιρεία έχουν ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου	
	2018	2017
Εντός ενός έτους	51.129,84	75.729,84
2-5 έτη	204.519,36	302.919,36
Άνω των 5 ετών	119.505,88	269.035,72
Σύνολο	375.155,08	647.684,92

Εγγυήσεις

Η Εταιρεία εκδίδει εγγυητικές επιστολές προς διάφορους τρίτους. Στον παρακάτω πίνακα περιέχεται η ανάλυση αυτών των εγγυητικών επιστολών όπως έχει διαμορφωθεί την 31 Δεκεμβρίου 2018 και 2017:

	31 Δεκεμβρίου	
	2018	2017
Καλής εκτέλεσης συμβάσεων	1.532.789,36	1.544.863,21
Λοιπές	10.113,05	38.665,14
Σύνολο	1.542.902,41	1.583.528,35

22. Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη

Τα ποσά των πωλήσεων και αγορών σωρευτικά από την έναρξη της χρήσης καθώς επίσης και τα υπόλοιπα των απαιτήσεων και υποχρεώσεων στη λήξη της χρήσης, που έχουν προκύψει από συναλλαγές με τα συνδεδεμένα μέρη σύμφωνα με το ΔΛΠ 24, έχουν ως εξής:

Σχέση με την Εταιρεία	Χρήση που λήγει	Πωλήσεις προς συνδεδεμένα μέρη	Αγορές από συνδεδεμένα μέρη
Συνδεδεμένες Εταιρείες	31.12.2018	2.601.973,00	52.100,00
	31.12.2017	970,00	24.740,37
Σχέση με την Εταιρεία	Χρήση που λήγει	Ποσά που οφείλουν τα συνδεδεμένα μέρη	Ποσά που οφείλονται στα συνδεδεμένα μέρη
Συνδεδεμένες Εταιρείες	31.12.2018	465.973,19	177.947,24
	31.12.2017	74.156,44	277.626,12

Όλες οι συναλλαγές που περιγράφονται ανωτέρω έχουν πραγματοποιηθεί με τους συνήθεις όρους της αγοράς.

Οι αμοιβές των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και των βασικών διευθυντικών στελεχών καθώς επίσης και τα υπόλοιπα των υποχρεώσεων στη λήξη της χρήσης προς αυτούς για τις χρήσεις 2018 και 2017 αναλύονται ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου	
	2018	2017
Αμοιβές μελών διοικητικού συμβουλίου & διευθυντικών στελεχών	60.321,88	46.426,97
Σύνολο	60.321,88	46.426,97

23. Χρηματοοικονομικά μέσα

Εύλογη αξία

Τα ποσά που περιέχονται στις συνημμένες καταστάσεις χρηματοοικονομικής θέσης για τα διαθέσιμα, τους πελάτες και τις λοιπές απαιτήσεις, τις προκαταβολές, τους προμηθευτές, και τις λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις προσεγγίζουν τις αντίστοιχες εύλογες αξίες λόγω της βραχυπρόθεσμης λήξης των χρηματοοικονομικών αυτών μέσων.

Κίνδυνοι που σχετίζονται με το μακροοικονομικό περιβάλλον

Οι οικονομικές και πολιτικές συνθήκες και αβεβαιότητες που ισχύουν στην Ελλάδα, όπως η πολιτική λιτότητας που εφαρμόζεται από την Ελληνική Κυβέρνηση, το σημαντικό ποσοστό ανεργίας, η οικονομική ύφεση καθώς και η τρέχουσα οικονομική κρίση έχουν αντίκτυπο και δημιουργούν κινδύνους στη δραστηριότητα και λειτουργία της Εταιρείας.

Συναλλαγματικός κίνδυνος

Η Εταιρεία δραστηριοποιείται στην Ελληνική αγορά και συνεπώς δεν εκτίθεται σε συναλλαγματικό κίνδυνο προερχόμενο από τις μεταβολές των συναλλαγματικών ισοτιμιών.

Κίνδυνος τιμής

Η Εταιρεία εκτίθεται σε μεταβολές της αξίας των πρώτων υλών. Μέρος του κινδύνου αυτού αντισταθμίζεται με την ενσωμάτωση της μεταβολής του κόστους στην τελική τιμή των προϊόντων.

Πιστωτικός κίνδυνος

Ο πιστωτικός κίνδυνος προκύπτει από τα χρηματικά διαθέσιμα, τις καταθέσεις στις Τράπεζες, καθώς επίσης και τις πιστωτικές εκθέσεις των πελατών συμπεριλαμβανομένων των σημαντικών απαιτήσεων και συναλλαγών.

Η Εταιρεία έχει αναπτύξει πολιτικές, έτσι ώστε να διασφαλίσει ότι οι συναλλαγές πραγματοποιούνται με πελάτες με επαρκή πιστοληπτική ικανότητα. Λόγω των συνθηκών που επικρατούν στην αγορά, γίνεται έλεγχος στη σύναψη νέων συμβάσεων και στις διαδικασίες παρακολούθησης προόδου εργασιών, τιμολογήσεων και εισπράξεων. Η Εταιρεία παρακολουθεί επισταμένα τα υπόλοιπα των χρεωστών του και σε απαιτήσεις όπου εντοπίζεται πιστωτικός κίνδυνος, γίνεται αξιολόγηση σύμφωνα με τις καθιερωμένες πολιτικές και διαδικασίες και σχηματίζεται η κατάλληλη πρόβλεψη για απομείωση. Στα έργα Δημοσίου γίνεται στενή παρακολούθηση των πιστοποιήσεων και επίσπευση αιτημάτων για συμπληρωματικές εργασίες, προκειμένου να περιορίζεται ο κίνδυνος αδυναμίας είσπραξης απαιτήσεων.

Κίνδυνος ρευστότητας

Ο κίνδυνος ρευστότητας συνίσταται στον κίνδυνο η Εταιρεία να μη μπορεί να εκπληρώσει τις χρηματοοικονομικές της υποχρεώσεις όταν αυτές λήγουν. Η προσέγγιση που υιοθετεί η Εταιρεία για τη διαχείριση της ρευστότητας είναι να διασφαλίζει, όσο το δυνατόν περισσότερο, ότι πάντα θα έχει αρκετή ρευστότητα για να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της όταν αυτές λήγουν, κάτω από συνήθεις αλλά και δύσκολες συνθήκες, χωρίς να υφίστανται μη αποδεκτές ζημιές η να διακινδυνεύεται η φήμη της.

Γενικά η Εταιρεία εξασφαλίζει ότι διαθέτει αρκετά ταμειακά διαθέσιμα για να καλύψει τις λειτουργικές της ανάγκες. Η πολιτική αυτή δεν λαμβάνει υπόψη της τη σχετική επίδραση από ακραίες συνθήκες που δεν μπορούν να προβλεφθούν, όπως οι φυσικές καταστροφές. Η συνετή διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας προϋποθέτει την επάρκεια χρηματικών διαθεσίμων και την ύπαρξη των αναγκαίων διαθεσίμων πηγών χρηματοδότησης.

Η Εταιρεία διαχειρίζεται τις ανάγκες ρευστότητας σε καθημερινή βάση, μέσω της συστηματικής παρακολούθησης των βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων, καθώς επίσης και μέσω της καθημερινής παρακολούθησης των πραγματοποιούμενων πληρωμών. Παράλληλα παρακολουθεί συνεχώς την ωρίμανση τόσο των απαιτήσεων όσο και των υποχρεώσεων, με αντικειμενικό σκοπό τη διατήρηση μιας ισορροπίας μεταξύ της συνέχειας των κεφαλαίων και της ευελιξίας μέσω της τραπεζικής πιστοληπτικής της ικανότητας. Η Εταιρεία διαχειρίζεται τους κινδύνους που μπορεί να δημιουργηθούν από έλλειψη επαρκούς ρευστότητας φροντίζοντας να υπάρχουν πάντα εξασφαλισμένες τραπεζικές πιστώσεις προς χρήση.

Οι παρακάτω πίνακες συνοψίζουν για την Εταιρεία τις ημερομηνίες λήξης των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων την 31 Δεκεμβρίου 2018 και 31 Δεκεμβρίου 2017, με βάση τις πληρωμές που απορρέουν από τις σχετικές συμβάσεις, σε μη προεξοφλημένες τιμές.

Ποσά χρήσης 2018	Άμεσα καταβλητέα	Λιγότερο από 6 μήνες	6-12 μήνες	2 με 5 έτη	>5 έτη	Σύνολο
Δανεισμός	-	-	64.365,42	100.000,00	-	164.365,42
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	152.454,91	762.274,53	609.819,62	-	-	1.524.549,06
Σύνολο	152.454,91	762.274,53	609.819,62	-	-	1.688.914,48

Ποσά χρήσης 2017	Άμεσα καταβλητέα	Λιγότερο από 6 μήνες	6-12 μήνες	2 με 5 έτη	>5 έτη	Σύνολο
Δανεισμός	-	-	64.748,07	100.000,00	-	
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	-	1.581.894,22	-	-	-	1.581.894,22
Σύνολο	-	1.581.894,22	-	-	-	1.581.894,22

Κίνδυνος ταμειακών ροών και κίνδυνος μεταβολών εύλογης αξίας λόγω μεταβολών των επιτοκίων

Τα λειτουργικά έσοδα και οι ταμειακές ροές της Εταιρείας επηρεάζονται από μεταβολές στις τιμές των επιτοκίων. Ο κίνδυνος μεταβολής των επιτοκίων επηρεάζει ουσιαστικά τον δανεισμό με κυμαινόμενο επιτόκιο. Πολιτική της Εταιρείας είναι να παρακολουθεί τις τάσεις των επιτοκίων και να αποφασίζει για τον συνδυασμό σταθερών – κυμαινόμενων επιτοκίων σύμφωνα με τις συνθήκες της αγοράς και τις χρηματοδοτικές του ανάγκες. Κατά την τρέχουσα περίοδο το σύνολο του δανεισμού της Εταιρείας έχει συναφθεί με κυμαινόμενο επιτόκιο διότι εκτιμήθηκε ότι ο συγκεκριμένος κίνδυνος είναι περιορισμένος καθώς τα επιτόκια του Ευρώ αναμένεται να διατηρηθούν σταθερά ή και να μειωθούν στο μεσοπρόθεσμο μέλλον.

Προσδιορισμός των εύλογων αξιών

Η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών στοιχείων που διαπραγματεύονται σε ενεργές αγορές (χρηματιστήρια) (π.χ. παράγωγα, μετοχές, ομόλογα), προσδιορίζεται από τις δημοσιευόμενες τιμές που ισχύουν κατά την ημερομηνία κατάστασης χρηματοοικονομικής θέσης. Για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού χρησιμοποιείται η τιμή προσφοράς και για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία παθητικού χρησιμοποιείται η τιμή ζήτησης.

Η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών στοιχείων που δε διαπραγματεύονται σε ενεργές αγορές προσδιορίζεται με τη χρήση τεχνικών αποτίμησης και παραδοχών που στηρίζονται σε δεδομένα της αγοράς κατά την ημερομηνία της κατάστασης χρηματοοικονομικής θέσης.

Η ονομαστική αξία μείον προβλέψεις για εμπορικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις εκτιμάται ότι προσεγγίζει την εύλογη τους αξία. Οι εύλογες αξίες των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων για σκοπούς εμφάνισής τους στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις υπολογίζονται με βάση τη παρούσα αξία των μελλοντικών ταμειακών ροών που προκύπτουν από συγκεκριμένες συμβάσεις χρησιμοποιώντας το τρέχον επιτόκιο το οποίο είναι διαθέσιμο για την Εταιρεία για τη χρήση παρόμοιων χρηματοπιστωτικών μέσων.

Η εύλογη αξία των χρηματικών διαθεσίμων, εμπορικών απαιτήσεων, προκαταβολών και λοιπών απαιτήσεων, προμηθευτών, δεδουλευμένων και λοιπών βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων προσεγγίζει τα ποσά που εμφανίζονται στη συνημμένη κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης λόγω της βραχυπρόθεσμης λήξης των χρηματοοικονομικών αυτών μέσων.

Η σύγκριση της εύλογης αξίας με τη λογιστική αξία, όπως αυτή παρουσιάζεται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις, για κάθε κατηγορία χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων για τις χρήσεις που έληξαν την 31η Δεκεμβρίου 2018 και 2017 έχει ως εξής:

	Λογιστική αξία		Εύλογη αξία	
	31 Δεκεμβρίου		31 Δεκεμβρίου	
	2018	2017	2018	2017
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία				
Χρηματικά διαθέσιμα και βραχυπρόθεσμες καταθέσεις	128.979,81	47.305,28	128.979,81	47.305,28
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις				
Δάνεια κυμαινόμενου επιτοκίου	64.365,42	64.748,07	64.365,42	64.748,07
Δάνεια σταθερού επιτοκίου	100.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00

24. Μεταγενέστερα Γεγονότα

Δεν υπήρξαν γεγονότα μεταγενέστερα των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της 31ης Δεκεμβρίου 2018, που να επηρεάζουν σημαντικά την κατανόηση αυτών των χρηματοοικονομικών καταστάσεων και θα έπρεπε ή να κοινοποιηθούν ή να διαφοροποιήσουν τα κονδύλια των δημοσιευμένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Αθήνα, 9 Σεπτεμβρίου 2019

Ο Πρόεδρος του Δ.Σ.

Ο Διευθύνων Σύμβουλος

Βασίλειος Παπαζήσης
Α.Δ.Τ. ΑΚ 702013

Κωνσταντίνος Ράφτης
Α.Δ.Τ. ΑΚ 036771

Ο Οικονομικός Διευθυντής

Ευθύμιος Πανταζής
Α.Δ.Τ. ΑΑ 086524
Αρ.μητρ.ΟΕΕ 0091268 Α' Τάξεως

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΣ ΤΟΠΟΣ ΑΝΑΡΤΗΣΗΣ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

Οι ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας, η έκθεση Ελέγχου του Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή και η Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου είναι καταχωρημένες στο διαδίκτυο στη διεύθυνση <http://www.devise.gr/>.